

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ВОЗНЮК ЮРІЙ АНДРІЙОВИЧ

УДК: 657.1.351

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістра

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
_____ Ю.А. Вознюк

Науковий керівник
Мороз Юлія Юзефівна,
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2021

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент: _____
(місце роботи, посада, підпис і прізвище та ініціали)

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

Голова комісії _____
(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № __ від _____ року.

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
д.е.н., проф. Мороз Ю.Ю.

«__» _____ р.

_____ (підпис)

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____ захистив(ла) кваліфікаційну
(прізвище та ініціали)

робота з оцінкою за шкалою ECTS _____, сума балів _____ за національною
шкалою з оцінкою _____

Секретар ЕК _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Вознюк Ю.А. Організація обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2021.

Кваліфікаційну роботу присвячено обґрунтуванню теоретичних та практичних рекомендацій з облікового забезпечення і оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства.

Досліджено економічну сутність розрахунків з постачальниками. Виділено практичні завдання розрахунків з постачальниками. Сформовано критерії постачальників за якими буде здійснюватись відбір їх серед всіх контрагентів.

В роботі було здійснено дослідження порядку відображення в обліку розрахунків з постачальниками, а також запропоновано шляхи удосконалення облікового процесу щодо формування розрахунків з постачальниками з метою оптимізації управлінських рішень щодо їх здійснення. Визначено основні чинники, що впливають на порядок обліку розрахунків, а також запропоновано концептуальні підходи для управління розрахунками з постачальниками на підприємствах.

Розглянуто систему оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства. Запропоновано до субрахунку 644 «Податковий кредит» відкрити аналітичні рахунки, які дозволять контролювати суму податкового кредиту, для якої немає (не зареєстровано в ЄРПН) або неправильно оформлені податкові накладні.

Ключові слова: *розрахункові операції, розрахунки з постачальниками, процес постачання, облік, управління, оподаткування*

ABSTRACT

Voznyuk Yu.A. Organization of accounting and taxation of settlements with suppliers of the enterprise. - Manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 071 - accounting and taxation. - Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2021.

Qualification work is devoted to substantiation of theoretical and practical recommendations on accounting and taxation of settlements with suppliers of the enterprise.

The economic essence of settlements with suppliers is investigated. Practical tasks of settlements with suppliers are allocated. Criteria of suppliers according to which they will be selected among all contractors are formed.

The study of the order of reflection in the accounting of settlements with suppliers was carried out, and also the ways of improvement of the accounting process on formation of settlements with suppliers for the purpose of optimization of administrative decisions concerning their realization are offered. The main factors influencing the order of accounting for settlements are identified, as well as conceptual approaches for managing settlements with suppliers at enterprises are proposed.

The system of taxation of settlements with suppliers of the enterprise is considered. It is proposed to open analytical accounts in sub-account 644 "Tax credit", which will allow to control the amount of tax credit for which there is no (not registered in ERPN) or incorrectly issued tax invoices.

Keywords: settlement operations, settlements with suppliers, supply process, accounting, management, taxation

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Розділ 1. Теоретико-методичні основи формування розрахунків з постачальниками підприємства.....	8
1.1. Система постачальників в бізнесі та завдання обліку у відносин з покупцями.....	8
1.2. Економічний механізм відносин з постачальниками в господарській діяльності і оподаткування підприємств.....	16
Висновки до розділу 1.....	20
Розділ 2. Діагностика сучасного стану облікового забезпечення розрахунків з постачальниками підприємства та їх оподаткування.....	21
2.1. Система організації обліку розрахунків з постачальниками підприємства....	21
2.2. Оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства.....	29
Висновки до розділу 2.....	32
Розділ 3. Розробка облікового процесу та системи оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства.....	33
3.1. Механізм удосконалення облікового забезпечення розрахунків з постачальниками підприємства.....	33
3.2. Основні напрями удосконалення системи оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства.....	38
Висновки до розділу 3.....	42
Висновки.....	43
Список використаних джерел.....	45
Додатки.....	50

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Господарська діяльність кожного економічного суб'єкта господарювання передбачає використання коштів, матеріальних та нематеріальних активів. Економічні процеси є основою їх безперервного циклу.

Однією з важливих передумов подальшого функціонування підприємства є процес закупівель, який тісно пов'язаний з розрахунковою діяльністю, яка може призвести до виникнення зобов'язань. Через різницю в часі між часом доставки та часом оплати на рахунках компанії за товари, роботи та послуги створюються поточні рахунки. Цей вид відповідальності тимчасово не містить оборотних коштів та має значний вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Тому дуже важливо правильно, ефективно та своєчасно розраховуватися з постачальниками, точно відображати бухгалтерську та аналітичну інформацію, що свідчить про необхідність їх вдосконалення.

Питання організації та оптимізації бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками обговорюються в працях багатьох вчених не тільки з бухгалтерського, а й юридичного боку. Серед науковців проблемні аспекти обліку розрахунків з постачальниками досліджували Л.М. Братчук, П.Я. Хомин, Ф.Ф. Бутинець, В.М. Добровський, Ю.А. Верига, О.М. Петрук, М.Ф. Огійчук, Г.В. Власюк, Л.К. Сук, С.Ф. Голов, О.Є. Гудзь, Е.Ф. Югас, Л.А. Бернстайн, М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендріксен та інших. Вони в свої працях враховують науковий підхід до регулювання, підтримуючи оптимальну частку поточних зобов'язань за товари, роботи та послуги у фінансовій звітності. Багато теоретичних записів, що стосуються тлумачення розрахунків, боргів та зобов'язань, є сумнівними, і їх організація, оцінка та методологія бухгалтерського обліку потребують вдосконалення.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та організаційно-методичних положень, а також розробці практичних рекомендацій з бухгалтерського обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками.

Завданнями кваліфікаційної роботи є :

- обґрунтувати систему постачальників в бізнесі та завдання обліку у відносин з покупцями;
- розглянути економічний механізм відносин з постачальниками в господарській діяльності і оподаткування підприємств підприємства;
- дослідити систему організації обліку розрахунків з постачальниками підприємства;
- виокремити особливості оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства;
- удосконалити облікове забезпечення розрахунків з постачальниками підприємства;
- узагальнити основні напрями удосконалення системи оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства.

Об'єктом дослідження роботи є процес управління розрахунками з постачальниками підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методологічних та практичних питань, пов'язаних з обліком та оподаткуванням розрахунків з постачальниками підприємства.

Основними джерелами інформації є літературні наукові і методично-практичні джерела, нормативно-правові документи, що регулюють ведення бухгалтерського обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками, фахові Інтернет-ресурси, дані фінансової, статистичної, податкової і управлінської звітності та внутрішніх регламентів підприємства.

Практичне значення дослідження. Результати кваліфікаційної роботи спрямовані на вдосконалення системи обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства, а також на підвищення достовірності, оперативності та аналітичності обліку розрахунків. Основні положення і висновки кваліфікаційної роботи можуть бути застосовані при викладанні економічних дисциплін і, крім того, слугувати основою при подальших дослідженнях щодо актуальних проблем обліку та оподаткування розрахунків на підприємствах України.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Система постачальників в бізнесі та завдання обліку у відносин з покупцями

Важливим рішенням для кожного підприємства був і є вибір системи та регулювання процесу постачання, що за ринкових умов забезпечить досягнення загальної мети підприємства.

Процес закупівель - це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для ведення бізнесу. Процес поставки є невід'ємною частиною циклу активів. Покупець купує у продавця (постачальника) сировину, паливно-мастильні матеріали, добрива, запасні частини та інші основні засоби, необхідні для ведення бізнесу. Постачальники можуть також отримувати машини, трактори, машини, комп'ютери та інші основні засоби.

Процес закупівель як суб'єкта бухгалтерського обліку включає закупівлю та організацію зовнішнього надходження матеріалів, комплектуючих виробів або готової продукції від постачальника на виробництво чи інші підприємства, склади чи роздрібні магазини. Іншими словами, процес закупівель полягає в тому, що підприємство укладає з постачальниками контракти на необхідні фактори виробництва, організовує доставку та зберігання товарно-матеріальних цінностей, оплачує постачальникам отримані товарні запаси. У процесі цього активи змінюються з грошової форми на власність, призначену для виробництва або торгівлі. Загалом механізм процесу закупівель можна охарактеризувати за трьома основними напрямками: планування, організація та контроль (рис. 1) [11].

Основними завданнями обліку процесу придбання є:

- правильне та своєчасне визначення необхідних оборотних та необоротних активів;
- виявлення всіх витрат, пов'язаних із придбанням інструментів та предметів праці;
- визначення реальної вартості придбаних ресурсів та предметів праці;
- встановлення результатів діяльності з доставки, розрахунок з постачальниками за придбані цінності [12].

Рис. 1.1. Етапи здійснення процесу постачання

Елементом врегулювання процесу доставки є врегулювання розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками [12].

Розрахунки з постачальниками та підрядниками – це взаєморозрахунки підприємств за запаси, виконані роботи, надані послуги. Вони є домінуючими, і стан усіх розрахунків компанії, її фінансовий стан та платоспроможність по суті залежать від безперервності та впорядкованості організації цих розрахунків [1].

Постачальник – юридична або фізична особа, яка постачає товари та матеріали (сировина, паливо, будівельні матеріали, запчастини, товари), надає послуги (електроенергія, газ, вода, пара тощо), виконує роботи [1].

Постачальники та підрядники – це підприємства, які постачають продукцію (виконують роботи, надають послуги) споживачам, тобто стосовно постачальників фірми-споживачі завжди є покупцями їх товарних запасів, різних послуг, включаючи електроенергію, газ, пару, воду, автомобільні послуги, послуги зв'язку, послуги з обробки матеріалів тощо [1].

Основним завданням розрахунків з постачальниками є задоволення потреб виробничого процесу щодо сировини, палива, упаковки, запасних частин, малоцінних та швидкозношуваних предметів тощо. Отже, розрахунки з постачальниками робочих предметів є важливою передумовою основного бізнесу компанії. Цей процес повинен бути безперервним і рівномірним, оскільки перевищення або відсутність вартості негативно впливає на кінцевий результат ділової діяльності.

Налагодженню взаємовідносин та відповідних розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками передуює процес їх пошуку компанією. Остаточний вибір постачальника або підрядника - теж непросте завдання. На рисунку 1.2 наведено ряд умов, які слід враховувати при виборі постачальників та підрядників, запропонованих Е.Ф. Югасом [49].

Тому, виходячи з умов вибору постачальників та підрядників, ми звернемо увагу на критерії постачальників та підрядників, відповідно до яких будемо обирати їх серед усіх підрядників (рис. 1.3).

Динамічний розвиток економічних суб'єктів, невизначеність сучасного економічного, фінансового та політичного простору під впливом фінансово-економічної кризи ускладнюють для компанії своєчасне виконання своїх зобов'язань. У системі розрахунків важливими є питання своєчасних платежів як за відвантажену продукцію, так і за матеріальні цінності, кошти, отримані від зовнішніх підрядників; своєчасна виплата заробітної плати працівників та сплата податків, зборів та інших внесків до бюджету та позабюджетних фондів.

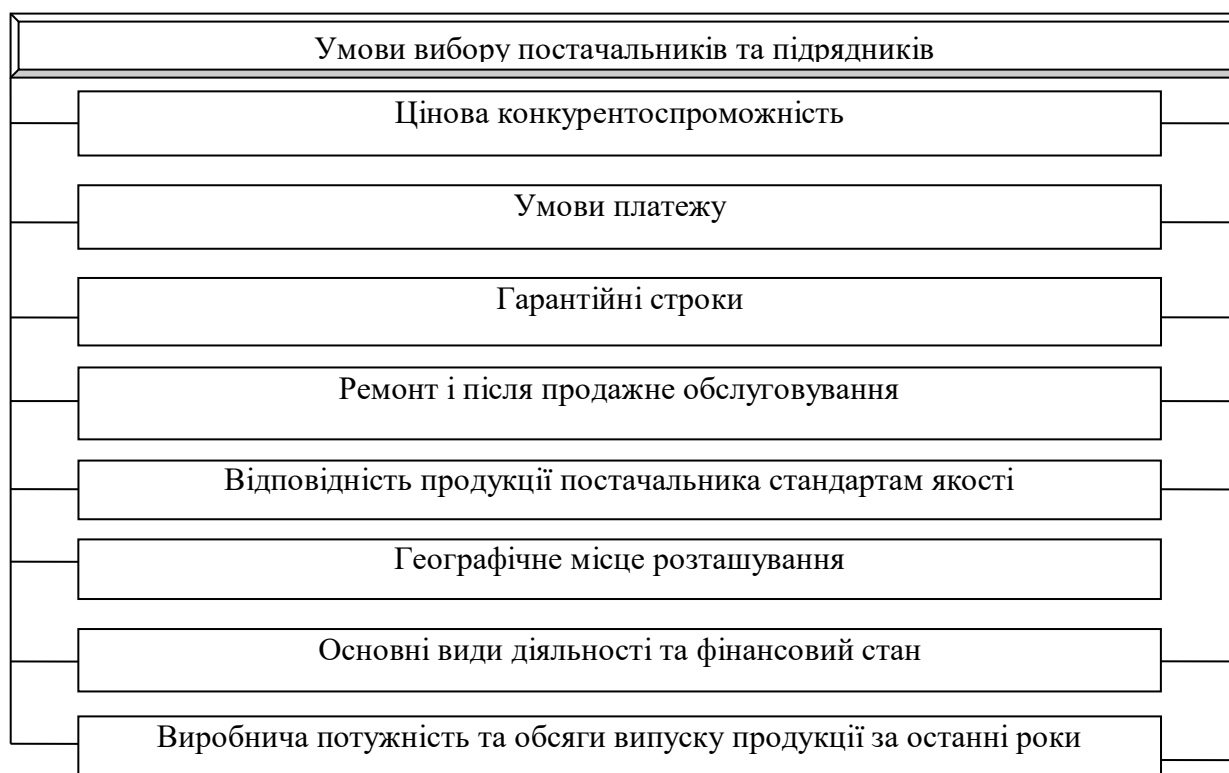

Рис. 1.2. Умови вибору постачальників та підрядників підприємства за Е.Ф. Югасом [49]

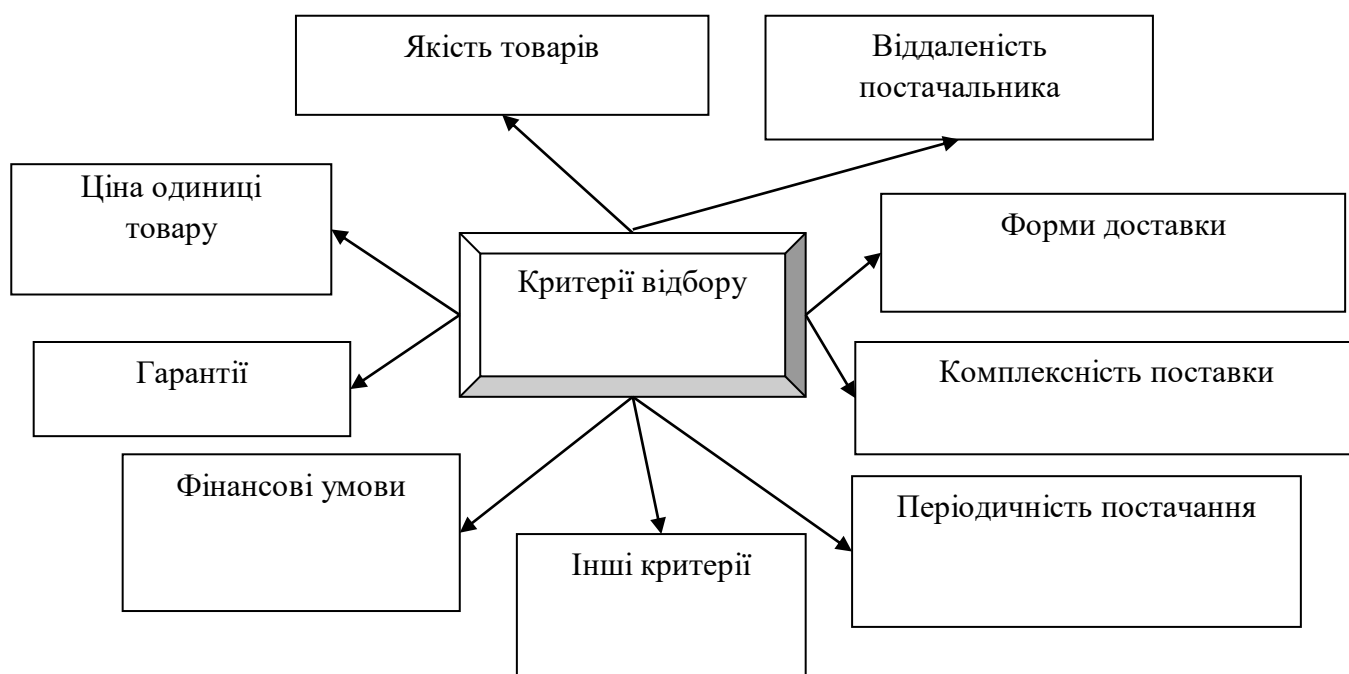

Рис. 1.3. Критерії до постачальників підприємства при здійсненні розрахункових відносин [16]

Через нестабільність зовнішнього середовища підприємства не в змозі підтримувати досягнутий рівень розвитку при відносно стабільній ситуації на ринках фінансових товарів та послуг. Отже, існує потреба у розробці ефективного механізму управління економічною та фінансовою діяльністю підприємств. Домінуюче значення набувають завдання щодо управління кредиторською заборгованістю.

Зобов'язання – поточні зобов'язання підприємства, що відображають його борги перед партнерами в операціях на рахунках, прийнятих до оплати [24]

Кредиторська заборгованість дозволяє компанії тимчасово використовувати позикові кошти, але з іншого боку, вони зменшують платоспроможність та ліквідність. Завдяки відповідному управлінню населеними пунктами можна усунути негативні наслідки їх існування. Це можливо при умові здійснення правильної організованої системи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань.

Для вивчення розміру зобов'язань українських підприємств враховуйте такі показники:

- динаміка поточних зобов'язань та забезпечення в Україні (рис. 1.4);
- стан статей поточних зобов'язань та забезпечення в Україні в 2015-2019 роках (рис. 1.5);
- поточні зобов'язання підприємств за видами підприємницької діяльності (крім банків) (табл. 1.1);
- зобов'язання за товари, роботи та послуги у структурі поточних рахунків підприємств України (рис. 1.6);
- динаміка зобов'язань за товари, роботи та послуги (рис. 1.7);

У досліджуваній період ми спостерігаємо тенденцію до збільшення суми поточних зобов'язань підприємств. Загальна сума зобов'язань зросла на 1290,5 млрд.грн. За всіма його видами, включаючи товари, роботи та послуги, зростання зафіксовано на 940,9 млн.грн.

Узагальнюючи інформацію про постачальників виділимо:

1) їм даються практичні завдання, які постійно об'єктивно ускладнюються та підвищують їх професійну майстерність:

- виконувати прості кроки за бажанням покупця (відповісти на просте запитання, показати та поговорити про товар, виміряти, зважити, упакувати тощо);

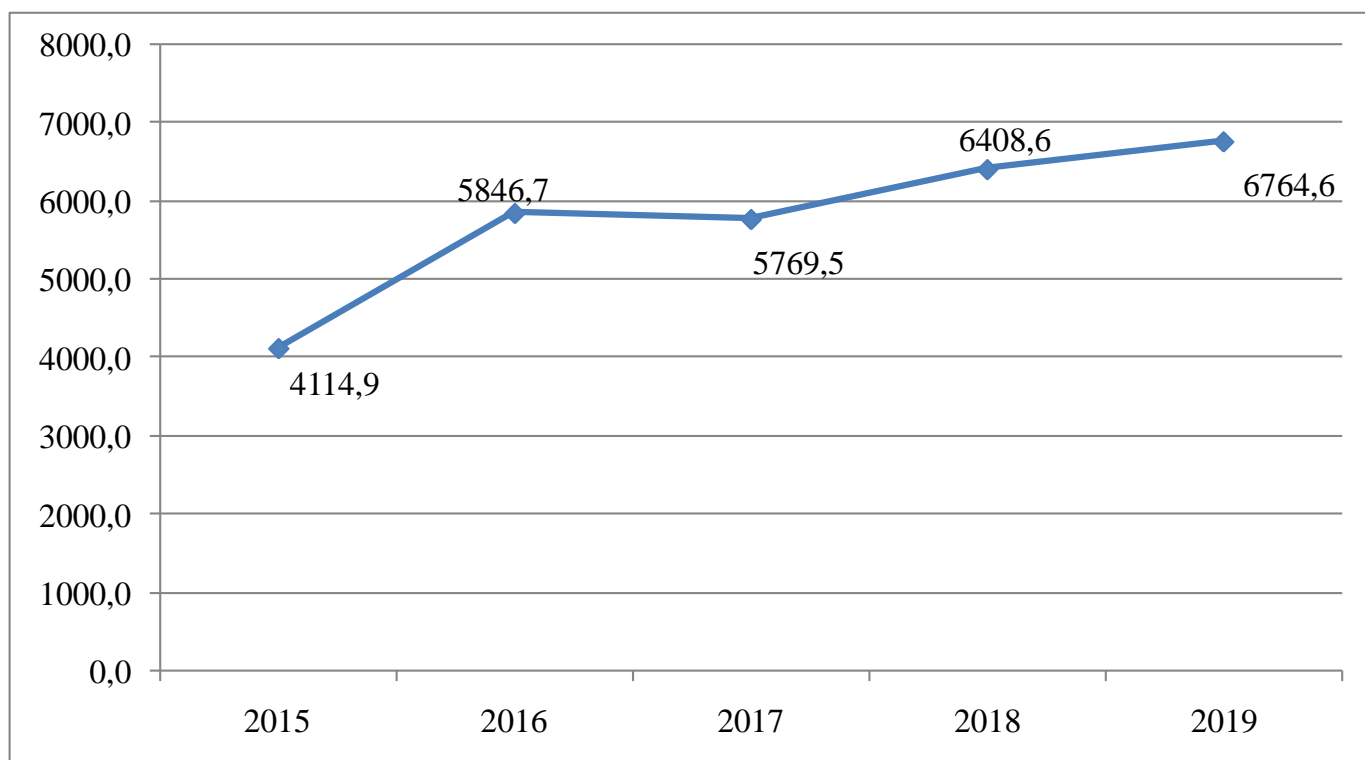

Рис. 1.4. Динаміка поточних зобов'язань і забезпечень в Україні протягом 2015-2019 років (млрд.грн.) [7]

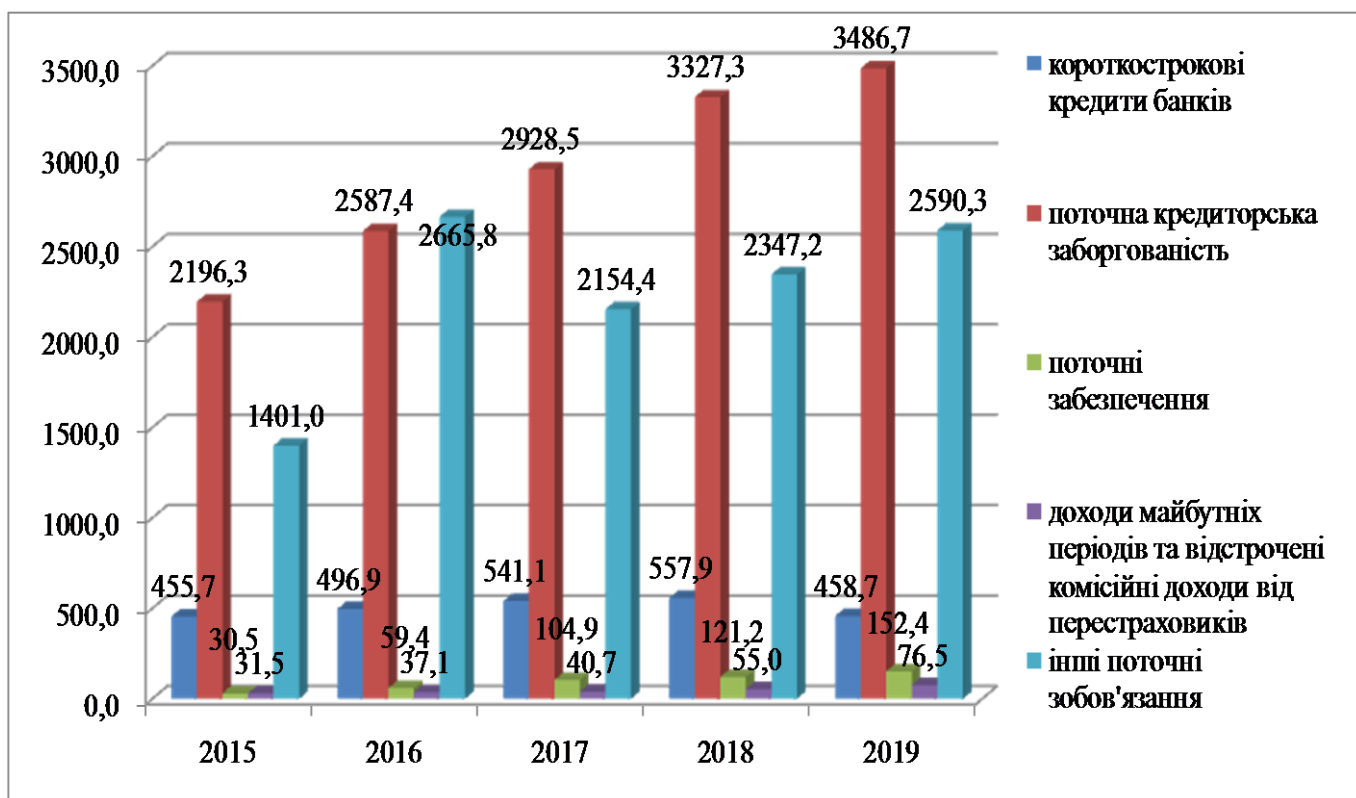

Рис. 1.5. Стан елементів поточних зобов'язань і забезпечень в Україні у 2015-2019 рр. (млрд.грн.) [7]

Таблиця 1.1

Поточна кредиторська заборгованість підприємств за видами економічної діяльності
(без урахування банків) (млрд.грн) [7]

Роки	Поточна кредиторська заборгованість, усього	У тому числі				
		за товари, роботи, послуги	за розрахунками з бюджетом	зі страхування	з оплати праці	інша поточна кредиторська заборгованість
2015	2196,3	1405,5	75,8	12,0	14,3	688,5
2016	2587,4	1592,5	86,6	11,3	17,1	880,0
2017	2928,5	1880,7	100,1	13,2	21,9	912,7
2018	3327,3	2213,9	107,1	14,3	27,0	965,0
2019	3486,7	2346,5	111,1	16,3	31,7	981,2

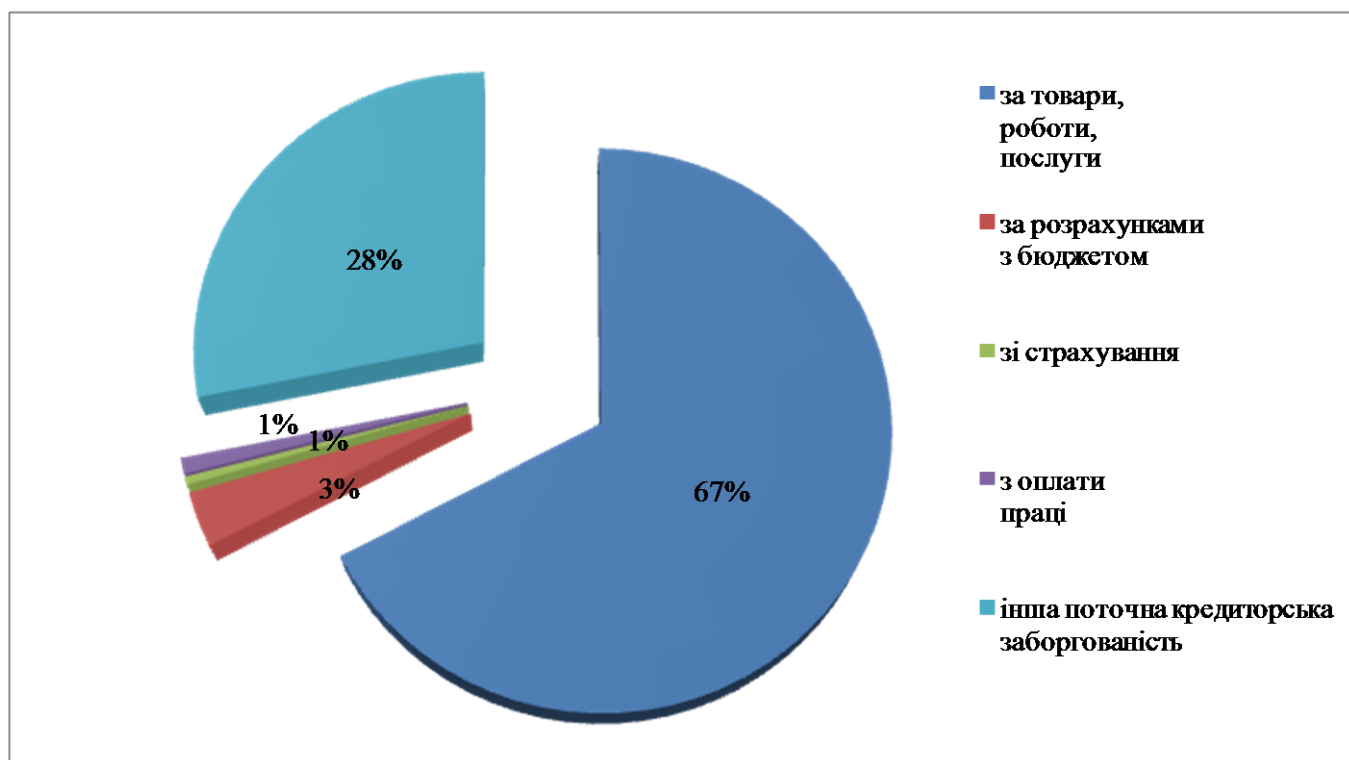

Рис. 1.6. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги в структурі поточної кредиторської заборгованості підприємств України (відсоток) [7]

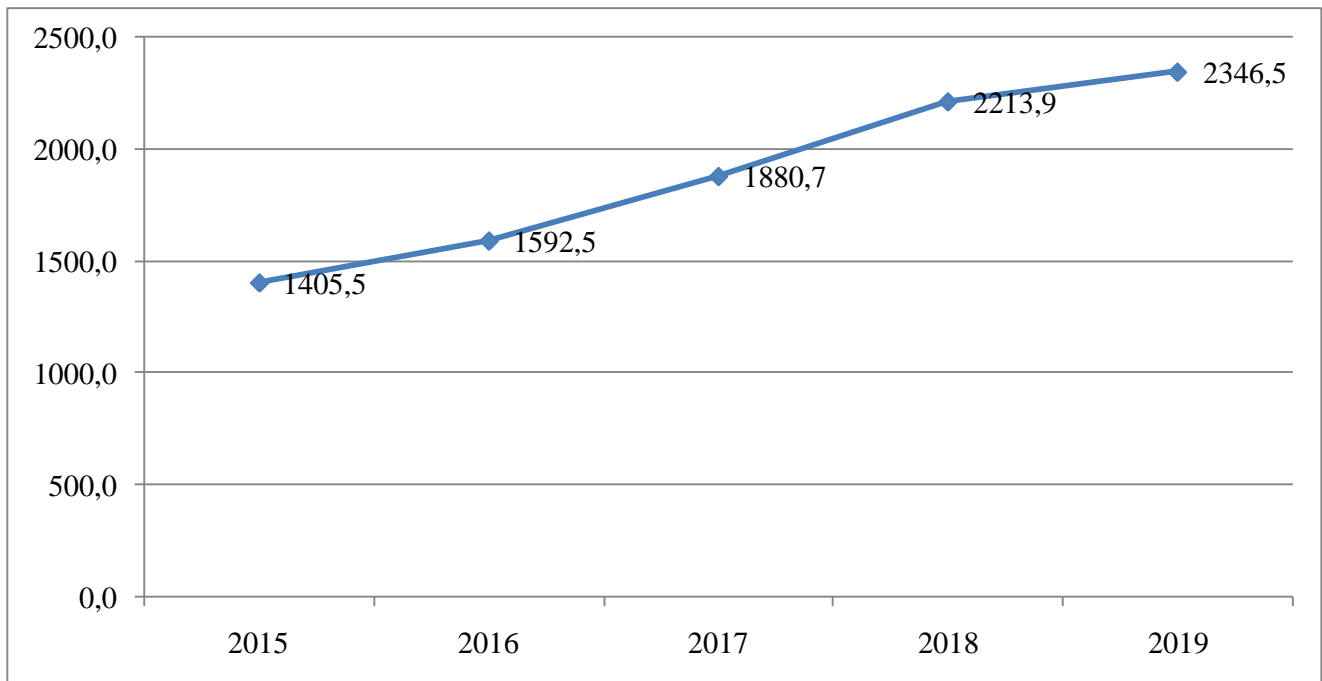

Рис. 1.7. Динаміка кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги (млрд.грн.) [7]

- проявити елементарну активність (розпочати бесіду за власною ініціативою, запропонувати товар, продемонструвати, допомогти у виборі тощо);
  - допомогти покупцеві подолати сумніви та вагання та наважитися на покупку;
  - прагнути до сильної залученості споживачів (подбати про враження, яке створюють дії постачальника у відносинах виставлення рахунків, але зберігати спокій і спокій у будь-якій ситуації, без конфліктів);
  - впровадити та переповнити план, дбаючи про асортимент та якість товарів, маючи на увазі, що розрахунки, з одного боку, забезпечують розподіл матеріальних благ серед населення, а з іншого боку сприяють зростанню економіки держави ;
  - досягти стійкого задоволення від роботи, відчутти свій успіх, соціальну важливість власної роботи (не зупиняйтеся на досягнутому для досягнення постійного професійного розвитку);
- 2) завданнями для врегулювання розрахункових операцій з ними є:
- своєчасне документування розрахункових операцій;
  - ведення аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з постачальниками відповідно до принципів бухгалтерського обліку;

- своєчасне та достовірне відображення розрахункових операцій у податковому обліку;
- своєчасне узгодження розрахунків з кредиторами та боржниками;
- запобігання нефінансованим зобов'язанням та дебіторській заборгованості;
- запобігання порушенню нерезидентами умов оплати експортних товарів, умов отримання оплачених імпорتنих товарів, а також умов отримання імпортованих товарів при бартерних операціях;
- своєчасні та якісні річні товарно-матеріальні запаси для постачальників;
- дотримання умов поставки, передбачених договором або договором купівлі-продажу, повинно включати письмову згоду сторін на доставку товару, а також зобов'язання сплатити певну суму грошей [12].

Виконання вищезазначених завдань забезпечує складність розрахунків з постачальниками та сприяє всебічному контролю за ними.

1.2. Економічний механізм відносин з постачальниками в господарській діяльності і оподаткування підприємств

Кризові умови, що склалися у світовій економіці загалом, і на підприємствах зокрема, доводять необхідність планування та реалізації не лише загальної стратегії розвитку, але й формування окремих стратегічних видів діяльності підприємства. Розробка стратегії вибору та встановлення партнерських відносин з постачальниками в довгостроковій перспективі має вирішити проблеми, зокрема брак ресурсів, пов'язаних з платіжною кризою на підприємствах [39].

Управління відносинами з постачальниками – це управління потоком товарів і послуг і включає всі процеси, що перетворюють сировину в кінцеву продукцію [42]. Система передбачає активне упорядкування діяльності з боку постачальників для досягнення максимальної цінності для клієнта та отримання конкурентної переваги на ринку.

Економічний механізм відносин з постачальниками є невід'ємною частиною господарської діяльності, тобто взаємодія планування, контролю, оцінки, стимулювання та економічної відповідальності, що визначає майно, оренду,

виробництво, фінансові відносини між підприємствами та дає можливість економічної діагностики платежів постачальникам з метою забезпечити реалізацію своїх економічних інтересів.

Важливими питаннями системи управління на підприємстві є раціональний вибір партнерів щодо постачання необхідних обсягів запасів та оптимізація розрахунків за них і їх облік.

На рис. 1.8 наведено схему інструментів взаємодії підприємства і постачальника [47, с. 277-278].

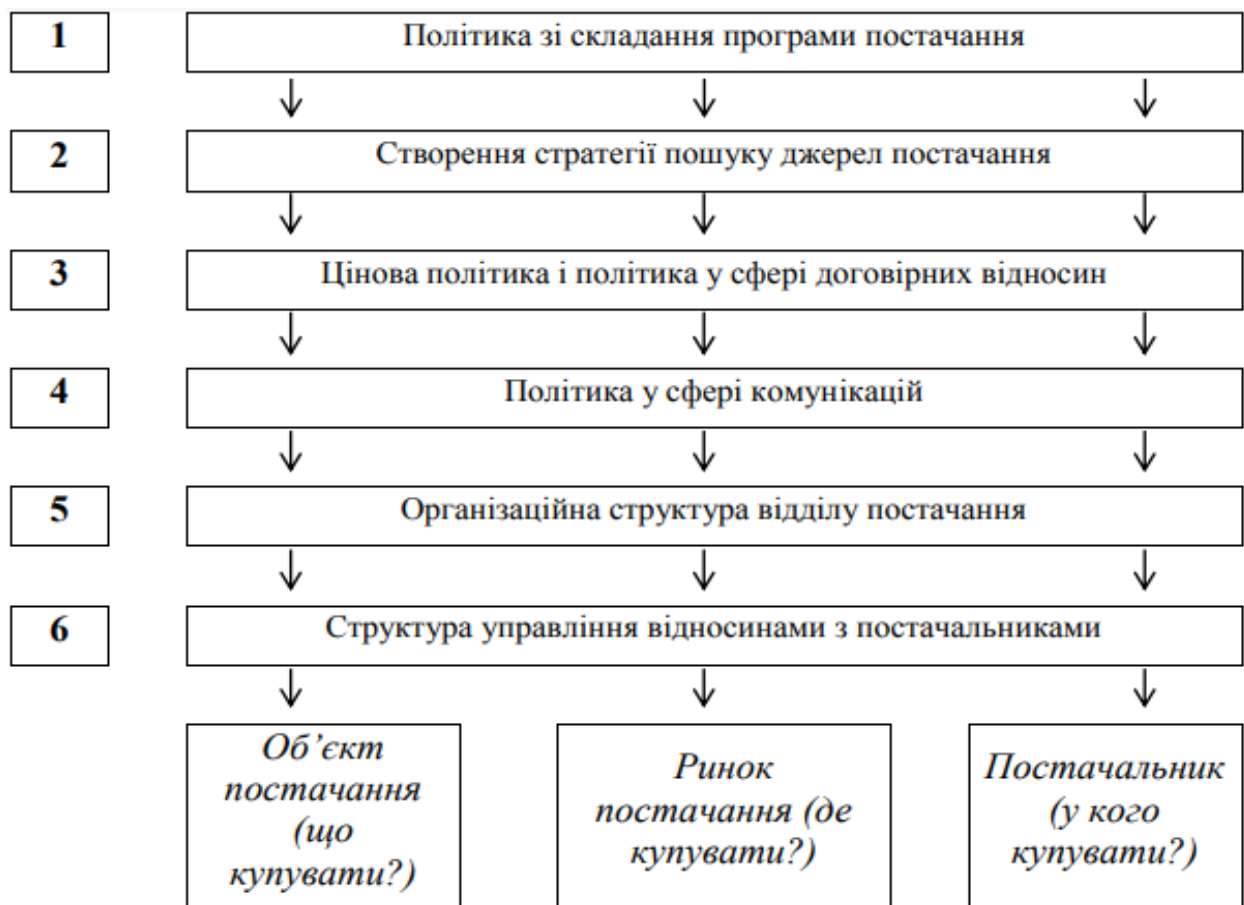

Рис. 1.8. Інструменти взаємодії підприємств у сфері постачання

Склад основних інструментів взаємодії постачальників та підприємств наведені в табл. 1.2.

Економічний механізм взаємовідносин з постачальниками у підприємницькій діяльності має такий вигляд (рис. 1.9):

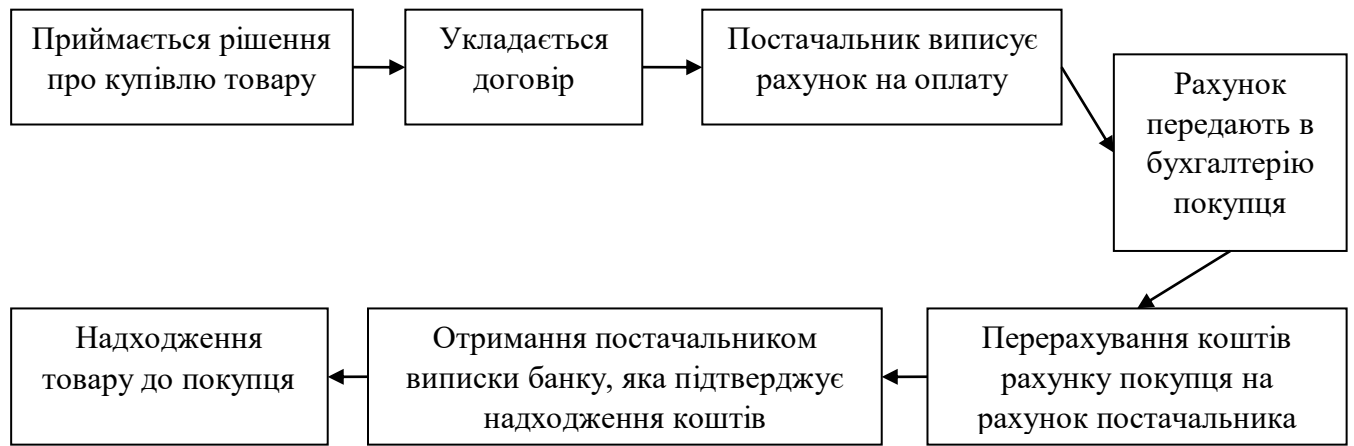
Таблиця 1.2

Характеристика основних інструментів взаємодії постачальників та підприємств

Назва інструменту	Характеристика
політика зі складання програми постачання	розподіл об'єктів постачання за видами, властивостями та якість
створення стратегії пошуку джерел: використовуючи такі змінні показники, як	постачальник (безконкурентний, або монополний, єдиний, два постачальники, декілька постачальників); строк поставок (зі складу відповідно до попиту, «точно у строк»); суб'єкт постачання (один, декілька) і масштаб постачання (локальне, глобальне), відділ постачання розробляє власну стратегію пошуку джерел
цінова політика та політика у сфері договірних відносин	готовність постачальників та клієнтів обмінюватися товарами визначається ціною, кількістю, якістю й договірними умовами. Відділ постачання створює між суб'єктами господарських відносин такі взаємозв'язки, які дозволяють оптимально використовувати можливості, надані ринком
політика у сфері комунікацій	відділ постачання має забезпечувати отримання інформації й передавати її далі. Отже, відділ постачання володіє зовнішньою та внутрішньою інформацією, стежить за контактами із клієнтами, створенням іміджу й постачальницькою рекламою. Він бере активну участь у дослідженні ринку постачання
організаційна структура відділу постачання, що безпосередньо впливає на	якість інформаційних потоків між підприємством і ринком постачання
управління внутрішніми взаємовідносинами відділу постачання	взаємовідносини відділу постачання з такими підрозділами підприємства, як відділ науково-дослідних і конструкторських розробок, виробничими підрозділами, відділом маркетингу
можливість реагувати	на обсяги попиту; реалізацію переваг консолідації
структура управління відносинами з постачальниками	зі зростанням значення і стратегічних завдань постачання на перший план висуваються постачальники й управління відносин із ними. Організація та управління відносинами з постачальниками ґрунтуються на цілому ряді стратегічних дій (розробці політики відносин із постачальниками, маркетинг зі зворотним зв'язком, концепції впливу на постачальників, маркетинг партнерських відносин із постачальниками)

1. Покупець оглядає товар і приймає рішення про його придбання.

2. На основі переговорів між постачальником та покупцем укладається договір (Додаток А), в якому зазначаються предмет замовлення, ціна, дата доставки, умови та спосіб доставки, якість товару, гарантія, упаковка та маркування, отримання - передача товару, відповідальність сторін. Угоди, угоди, контракти - основні документи, що визначають права та обов'язки сторін. Вони є основою для зобов'язань. Останнє також може бути результатом законодавчих вимог або бажання компанії зберегти свою ділову репутацію (наприклад, якщо підприємство вирішило усунути дефекти своєї продукції, виявлені після гарантійного терміну).

Рис. 1.9. Механізм відносин між постачальниками та покупцями в господарській діяльності

3. На підставі повідомлення покупця уповноважена особа компанії-постачальника виставляє рахунок-фактуру для оплати. Виплати можуть здійснюватися як готівкою, так і безготівково. Однак слід зазначити, що споживачі та постачальники самі обирають форми безготівкового розрахунку та способи оплати, зазначені в контрактах або договорах поставки. На сьогодні безготівкові розрахунки між суб'єктами господарювання здійснюються у таких формах: платіжні дзвінки, прямий дебет, акредитиви, векселі, чеки.

4. Рахунок-фактура, виписаний керівником підприємства покупця, передається до бухгалтерії.

5. Покупець надсилає до банківської служби розпорядження про перерахування коштів з його рахунку на рахунок постачальника відповідно до виставленої накладної.

6. Отримання продавцем виписки з банку, що підтверджує надходження коштів на його банківський рахунок.

7. Отримання товару покупцем.

При розрахунках з постачальниками при умові, що обидві сторони є платниками ПДВ у покупця виникає право на податковий кредит, тобто сума ПДВ у вартості придбаних товарів, робіт, послуг зменшує зобов'язання по цьому податку перед бюджетом. При цьому діють наступні правила: податковий кредит виникає при реєстрації податкової накладної постачальником у ЄРПН (п. 198.6 ПКУ); податковий кредит нараховується за правилом першої події: на дату здійсненого

авансу (попередньої оплати) або на дату отримання товарів, результатів робіт, послуг (п. 198.2 ПКУ). Виходить, що якщо було перераховано аванс, то за умови проходження реєстрації податкової накладної покупець отримує право на податковий кредит [29].

Висновки до розділу 1

Вивчення теоретичних аспектів розрахунків з постачальниками дозволяє зробити висновок, що вони виникають при здійсненні договірних відносин, які опосередковують процес придбання. Але, досить часто під процесом постачання розуміють доставку та придбання цінних предметів. Вони реалізуються як у готівковій, так і в безготівковій формі; вони стосуються короткострокових зобов'язань суб'єкта господарювання та відображаються за належною сумою у розмірі недисконтованої суми грошових коштів або їх еквівалентів, що підлягають сплаті. Порядок і форми розрахунків між постачальниками та підрядниками вказані в договорах (безготівкові, готівкові, бартерні, купівля в кредит або передоплата). Розрахунки між підприємствами є важливою основою виконання зобов'язань, основною формою реалізації товарно-грошових відносин.

Економічний механізм відносин з постачальниками є невід'ємною частиною господарської діяльності, що визначає майно, оренду, виробництво, фінансові відносини між підприємствами та дає можливість економічної діагностики платежів постачальникам у з метою забезпечення реалізації своїх економічних інтересів.

Важливими питаннями системи управління на підприємстві є раціональний підбір партнерів для постачання необхідної кількості товарно-матеріальних цінностей та оптимізація виплат за них та їх розрахунки.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ

2.1. Система організації обліку розрахунків з постачальниками підприємства

В сучасних умовах господарювання розрахунки з постачальниками підприємств стала невід'ємною складовою функціонування усієї системи господарства країни. При не вчасному розрахунку з постачальниками та підрядниками виникає кредиторська заборгованість. Виникнення такого типу заборгованості викликане недостатнім рівнем забезпеченості коштами підприємств, або специфікою їх діяльності. Кредиторська заборгованість має велике значення у житті кожного підприємства, оскільки саме її рівень говорить про реальний стан фінансового забезпечення та платоспроможності суб'єкта господарювання, що може впливати на кількість зацікавлених інвесторів для залучення власних коштів у діяльність того чи іншого підприємства.

Зазвичай усі підприємства, що здійснюють підприємницьку діяльність, відповідають вимогам чинних нормативних актів щодо організації розрахунків з постачальниками.

Організацію облікового процесу розрахунків з постачальниками відображає рис. 2.1.

Порядок документального оформлення господарських операцій та вимоги щодо складання документів регламентується статтею 9 («Первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку») Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність України» [50].

Завданнями бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками є:

- дотримання правил, які встановлені при розрахункових відносинах;
- своєчасне оформлення документів при розрахункових операціях;
- своєчасне і достовірне ведення аналітичного і синтетичного обліку розрахунків;
- своєчасне відображення розрахункових операцій в податковому обліку;
- своєчасне взаємне звіряння розрахунків з кредиторами.

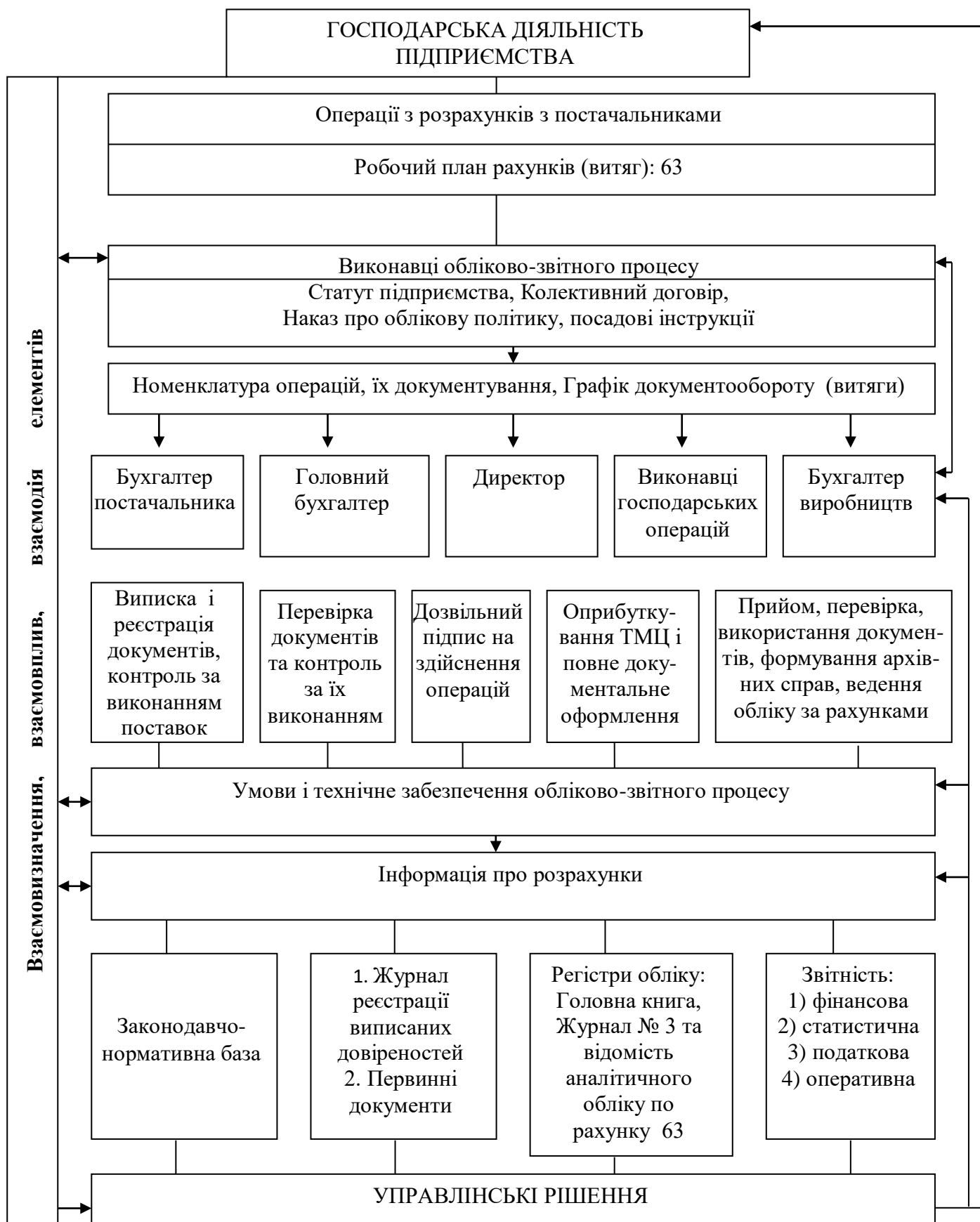

Рис. 2.1. Організація обліково-звітнього процесу з обліку розрахунків з постачальниками

Бухгалтерія підприємства створює, подає і перевіряє документи, відповідно до затвердженого графіку документообороту та виконання обліково-звітних робіт.

Організація документування операцій з обліку розрахунків з постачальниками на підприємстві передбачає визначення документів, якими будуть оформлятися дані операції, складання графіку документообігу. Особливістю зобов'язань є те, що виникають вони на підставі попередньо укладеного договору.

Усі операції з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками оформлюються первинними документами. Облік операцій по розрахунках з постачальниками здійснюється на підставі господарських договорів та первинних документів, що засвідчують факти здійснення господарської операції: договори купівлі-продажу, рахунок-фактура, акти приймання робіт, послуг, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, пакувальні листи, приймальні акти, акти про приймання, претензії, накладні, виписки банку, довідки бухгалтерії. На кожен первинний документ складається графік документообороту.

Схема документообігу з обліку розрахунків з постачальниками на підприємстві наведена на рис. 2.2.

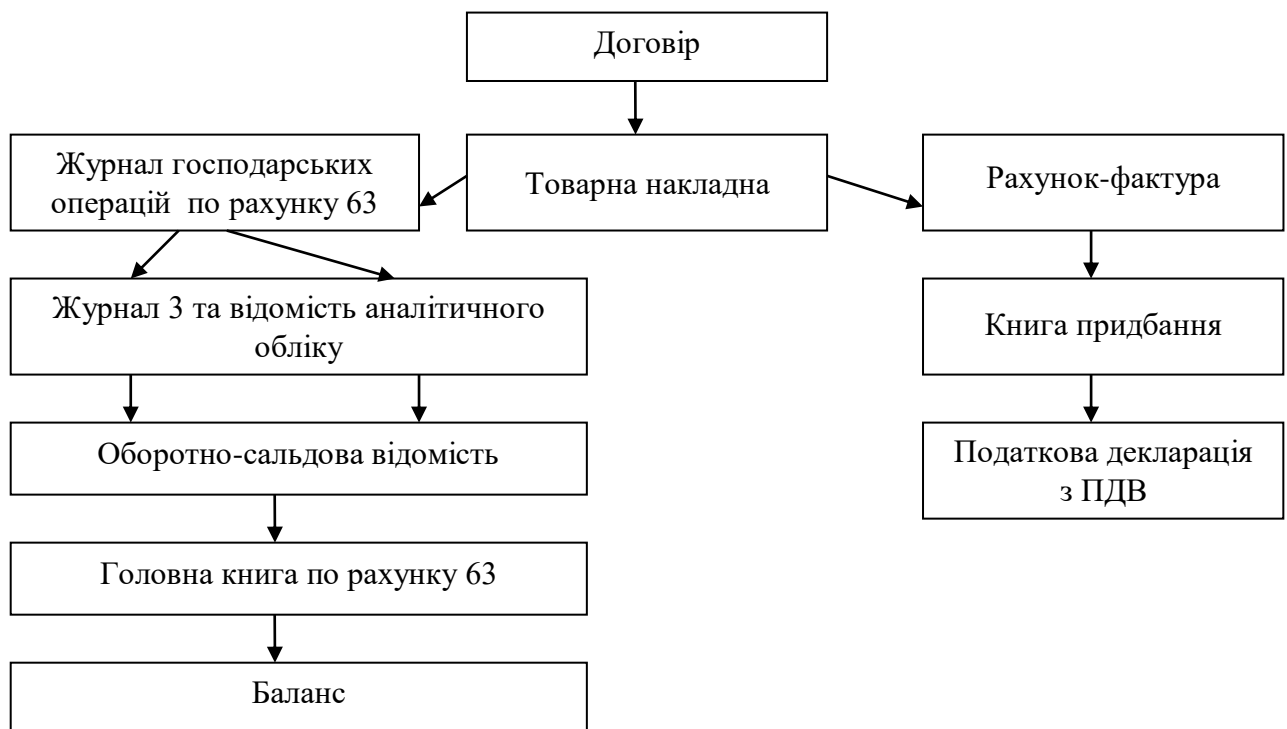

Рис. 2.2. Схема документообігу з обліку розрахунків з постачальниками на підприємстві

Товарно-матеріальні цінності надходять на підприємство на підставі договорів з постачальниками. В договорах відображаються умови поставки (купівлі): види товарно-матеріальних цінностей та їх номенклатура, що поставляються, кількість, ціна, рядка поставки, порядок розрахунків.

В більшості випадків накладна є документом при продажу, на основі якого складають решту документів. В даному документі зазначаються реквізити сторін, між якими виникли розрахункові взаємовідносини, дані про осіб, через яких здійснюється операція купівлі – продажу, номер і серія довіреності на отримання цінностей від постачальника, підстава здійснення операції. В табличній частині накладної зазначаються найменування товарів, одиниці виміру, кількість, ціна, сума без ПДВ, сума ПДВ та загальна сума. В кінці документу проставляються підписи осіб, які приймали участь у здійсненні господарської операції.

Обов'язковим документом, що має надійти від постачальника є податкова накладна (за умови, що продавець є платником ПДВ), яка дає право підприємству-покупцю отримати податковий кредит. Податкова накладна надходить до підприємства в оригіналі і містить такі обов'язкові реквізити: дату складання, номер, назви організацій або прізвища, ім'я та по-батькові (для фізичних осіб) покупця і продавця, їх індивідуальні податкові номери, номери свідоцтв про реєстрацію платника податку на додану вартість, юридичні адреси місцезнаходження, номенклатуру та кількість товарів, ціну поставки без ПДВ, ставку податку та його суму, загальну суму, що підлягає сплаті з ПДВ. Отримані від постачальника податкові накладні реєструються в зведеному документі податкового обліку Реєстрі виданих та отриманих податкових накладних.

Товарно-транспортну накладну виписують при доставці товарів автомобільним транспортом. Залежно від типу товарів, що перевозяться ТТН мають специфічні форми. В ТТН записують відомості про місця відправки і прибуття вантажу, назву організації-перевізника, марку та номер автомобіля, прізвище водія, клас вантажу, його масу, час відправлення і прибуття до пункту призначення тощо.

Рахунок-фактура – це документ, що поєднує дві частини: рахунок-фактуру, що є вимогою оплати товару, та рахунок-фактуру, що підтверджує доставку товару. Його можна оформити лише з наступним платежем. В іншому випадку рахунок виставляється окремо разом із рахунком-фактурою. Рахунок-фактура містить

інформацію про постачальника та покупця, дані банків, що його обслуговують, назви товарів, їх кількість, ціну та суму до сплати.

Рахунок-фактура та рахунок-фактура - це платіжні документи, які необхідно прийняти. Прийом рахунків-фактур - це запис уповноваженої особи (продавця) на рахунок, що підтверджує згоду на оплату рахунку. Потім покупець надає своєму банку платіжне доручення або інший безготівковий платіжний документ за придбаний товар і отримує виписку з банку, уповноважену списати кошти з поточного рахунку.

У разі оплати товару готівкою через розрахункову особу, доручення на виплату готівки за видачу готівки заповнюється під звіт та звіт про використання коштів, передбачених для відряджень або зі звіту (разом із підтверджуючими документами) зовні.

Оприбуткування товарів від постачальників залежить від наявності розбіжностей між фактичними даними та даними, наданими в документах постачальника, і робиться: вигідний рахунок-фактура або штамп, "заброньований" на документі постачальника (якщо розбіжностей немає) або прийняття сертифікат (за наявності розбіжностей). Накладна видається також у разі отримання нефактурної поставки.

Залежно від характеристик товару та відповідно до умов замовлення, до вищезазначених документів можуть додаватися документи, що підтверджують кількість та якість товару (сертифікати якості, дозволи, сертифікати лабораторних випробувань тощо).

Розрахунок зобов'язань за виконану роботу (надані послуги) базується на акті приймання-передачі виконаної роботи (виконаної послуги). Цей документ не має стандартної форми. Дані, що містяться в них, вказуються за згодою сторін. якщо підрядник є платником ПДВ, він повинен додатково виставити рахунок-фактуру з ПДВ.

Деякі роботи (послуги) можуть виконуватися на підставі інших документів, встановлених на них: квитанції, замовлення тощо.

Правильно складені документи підписуються стороною, яка їх передає, та стороною, яка їх отримує.

Первинні документи, що надійшли до бухгалтерії від постачальника ретельно перевіряються. Перевірка здійснюється за формою і за змістом. Перевіряється повнота та правильність оформлення документів, заповнення реквізитів, законність документованих операцій, логічне ув'язування окремих показників. Вільні рядки в первинних документах обов'язково прокреслюються.

Суттєвою проблемою для підприємства є правильна організація синтетичного та аналітичного обліку на рахунках та реєстрах. Загалом, синтетичний облік є надто важливим для бухгалтерського обліку, він надає узагальнену інформацію про рахунки, а аналітичні дані потрібні для складання звітності та розкриття інформації у примітках.

Облік розрахунків з постачальниками ведеться на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» (табл. 2.1) [10].

Таблиця 2.1

Характеристика рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» [10]

Назва та шифр рахунку	Призначення рахунку	По дебету відображається	По кредиту відображається	Облікові реєстри	Місце в звітності
63 «РО ЗРАХУНКИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ»	Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги	Погашення, списання заборгованості тощо	Заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги	Розділ 1 Журнал 3 та відомість до нього	Баланс (ф. №1) р. 1615

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» має такі субрахунки:

631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;

632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»;

633 «Розрахунки з учасниками ПФГ» [10].

Основні бухгалтерські запису за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» наведено в Додатку А.

В цілому, облік розрахунків з постачальниками ведеться в Журналі 3. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками ведеться у Відомості аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Протягом місяця запису у відомості здійснюються в міру визнання зобов'язань за матеріальні цінності, нематеріальні активи, роботи й послуги та проведення розрахунків з постачальниками та підрядниками на підставі первинних облікових документів (товарно-транспортних накладних, накладних на відпуск товарно-матеріальних цінностей, актів приймання матеріалів, робіт, послуг, прибуткових та видаткових касових ордерів, виписок банку та інших) [30].

Формування інформаційної бази про розрахунки з постачальниками починається із складання первинних документів. Дані первинних документів є підставою для формування інформації у регістрах аналітичного та синтетичного обліку: Реєстр операцій за розрахунками з постачальниками та журнал 3 по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». На основі Журналу 3 формується Головна книга, яка використовується подальшому для складання фінансової звітності [30].

Інформація про стан розрахунків з постачальниками у фінансовій звітності знайшла своє відображення у Балансі та Звіті про рух грошових коштів [31].

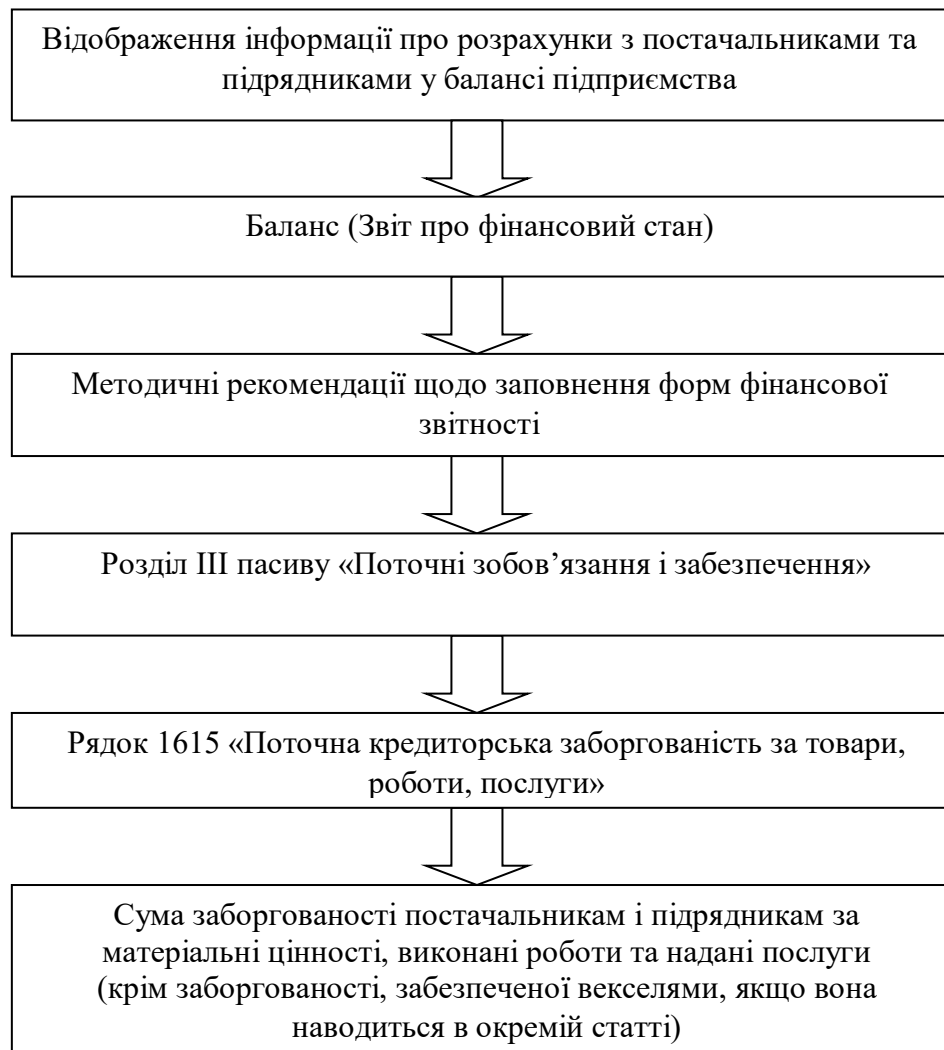
Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі та звіті про рух грошових коштів підприємства представлено на рис. 2.3. та табл. 2.3.

Таблиця 2.2

Відображення інформації про розрахунки з постачальниками у звіті про рух грошових коштів [31]

Стаття	Код рядка	Зміст статті
1	2	3
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	3100	Відображаються грошові кошти, сплачені постачальникам і підрядникам за одержані товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи і надані послуги. Для заповнення цього рядка необхідно здійснити вибірку за даними аналітичного обліку за Дт 63, 685 і Кт 30,31,33.
Витрачання на придбання необоротних активів	3260	Відображаються виплати грошових коштів для придбання (створення) основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій). У цій статті також відображаються суми сплачених відсотків, якщо вони включені до вартості будівництва (створення, вирощування тощо)

1	2	3
		необоротних активів. Для заповнення цього рядка необхідно використати оборот за дебетом рахунку 15 "Капітальні інвестиції" та кредитом рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" і врахувати зміни за рядками балансу (ф. № 1): 1001, 1005, 1011 в частині, пов'язаній з рухом грошових коштів.

Рис. 2.3. Відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі підприємства [31]

Бухгалтерська фінансова звітність, ґрунтуючись на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем. Вона задовольняє вимоги щодо необхідного обсягу інформації, можливостей її засвоєння зовнішніми і внутрішніми користувачами [31].

Таким чином виділимо основні моменти управління розрахунками з постачальниками в якими є: вибір постачальника; контроль своєчасності розрахунків; вибір моменту розрахунку з конкретним кредитором у конкретній ситуації, обираючи альтернативи між одержанням знижки із ціни товару або отриманням додаткового джерела фінансування.

2.2. Оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства

Розрахунки з постачальниками та підрядниками виникають на підприємствах і в виробничій та невиробничій сфері та є зобов'язаннями за товари, роботи, послуги на умовах подальшої оплати чи іншого погашення зобов'язань.

При розрахунках з платниками ПДВ виникає відображення в бухгалтерському обліку податкового кредиту, що зменшує податкові зобов'язання на кінець звітного періоду [29].

Податковий кредит - це сума, на яку платник податку має право зменшити податкові зобов'язання звітного періоду, яка складається із суми ПДВ, сплаченої платником податку у звітному періоді у зв'язку із придбанням товарів, робіт та послуг [29].

Суми податку на додану вартість, на які підприємство набуло право зменшити податкове зобов'язання, відображаються на субрахунку 644 "Податковий кредит" [10].

Податковий кредит охоплює суму податку, сплаченого у разі операцій, представлених на рис. 2.4.

Датою віднесення суми податку до податкового кредиту є дата події, що відбулася раніше (рис. 2.5).

Податковий кредит звітного періоду визначається на підставі договірної вартості товарів чи послуг і складається із сум податків, що сплачуються платником податку за ставкою, встановленою ПКУ у цьому звітному періоді у зв'язку з операціями, представленими на рис. 2.6 [29].

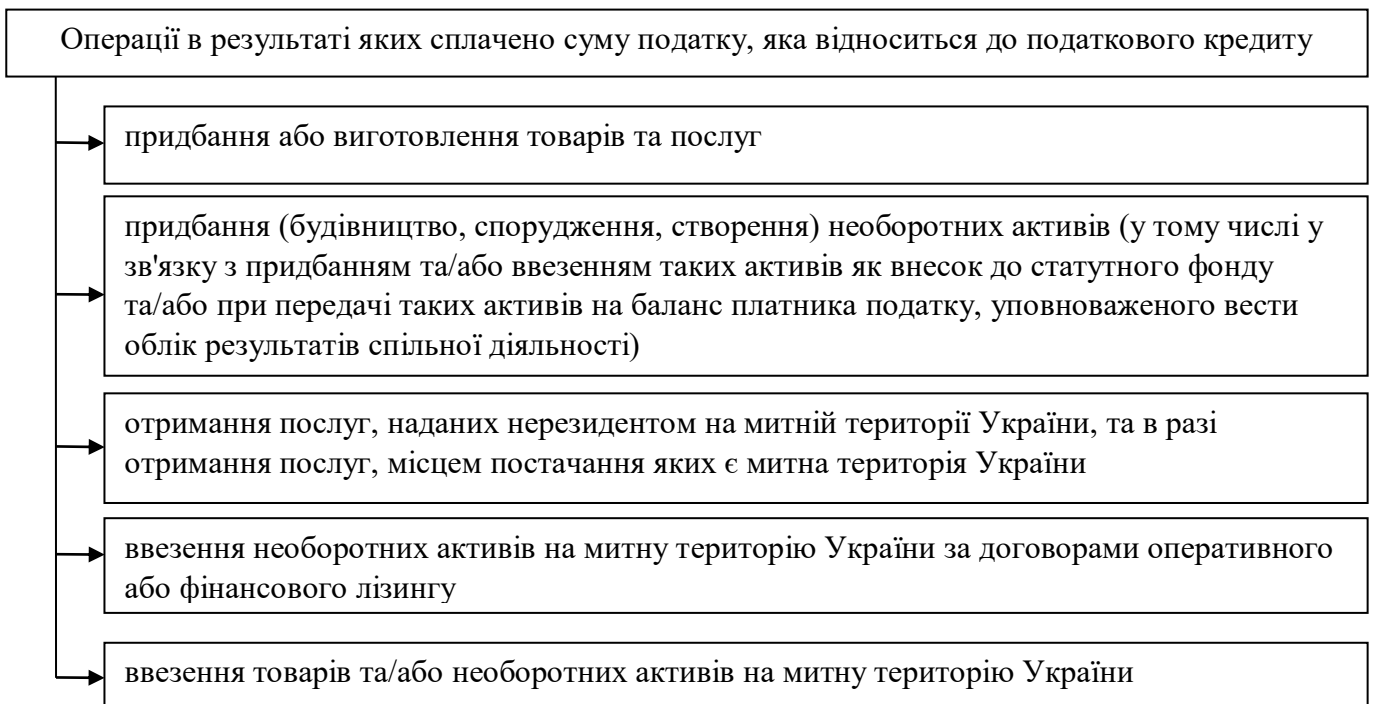

Рис. 2.4. Операції в результаті яких сплачено суму податку, яка відноситься до податкового кредиту [29]

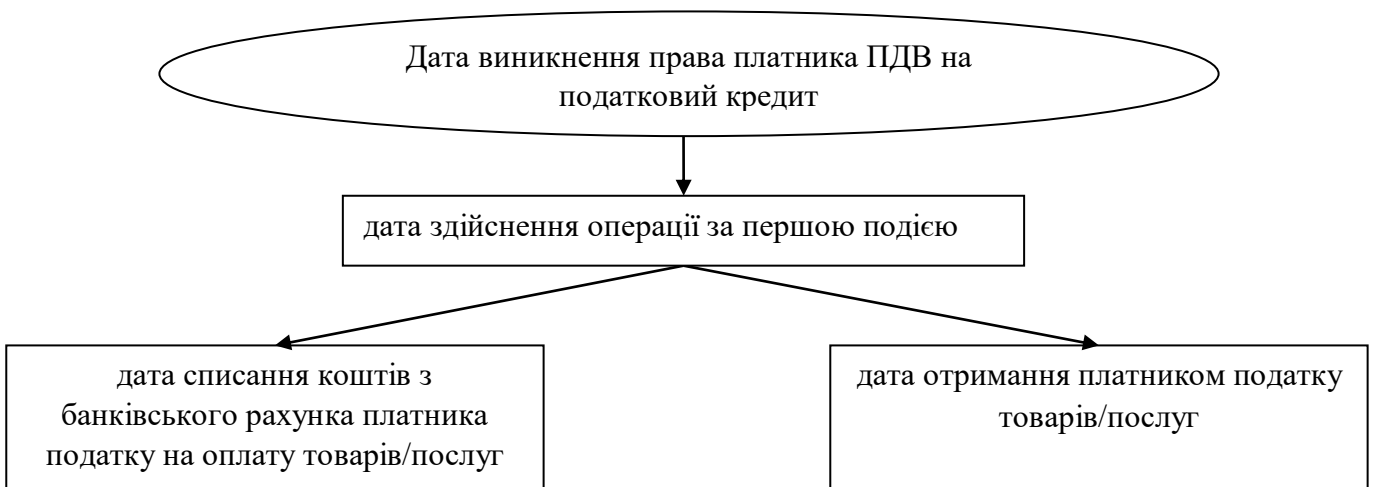
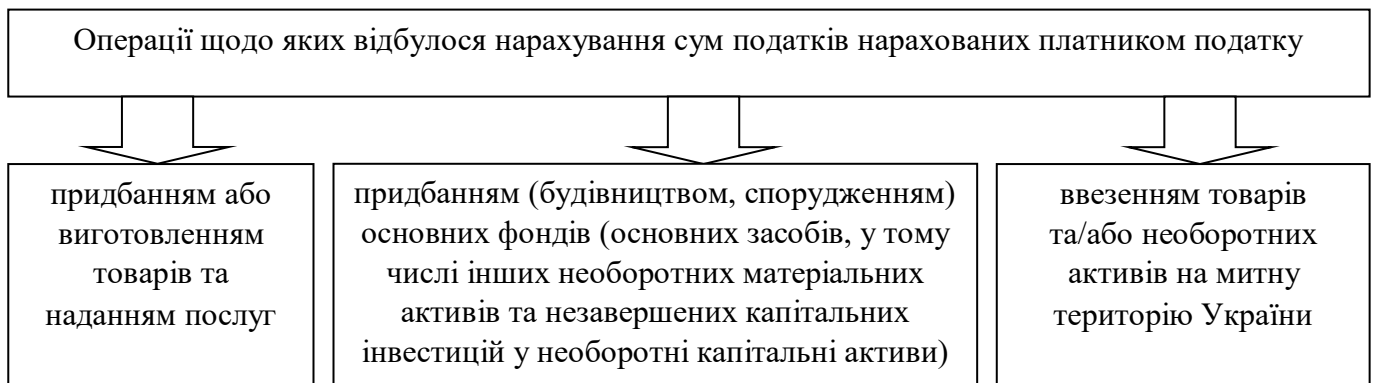

Рис. 2.5. Дата виникнення права платника ПДВ на податковий кредит [29]

Податковий кредит нараховується незалежно від того, чи почали використовуватись такі товари чи послуги та основні засоби в оподатковуваних операціях як частина господарської діяльності платника податків у звітному періоді, і чи здійснював платник податку операції, що підлягають оподаткуванню, у цьому звітному періоді [29].

Рис. 2.6. Операції щодо яких відбулося нарахування сум податків нарахованих платником податку [29]

Податкові накладні, отримані з Єдиного реєстру податкових накладних, є основою для одержувача товарів чи послуг для розрахунку сум податку, пов'язаних із податковим кредитом [33].

З 1 січня 2015 року всі податкові накладні та розрахунки щодо їх виправлення складаються платниками лише в електронному вигляді [8].

Податкова накладна, складена та зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних, є підставою для нарахування покупцем сум податку, пов'язаних із податковим кредитом. Крім того, платники податків мають можливість отримувати від ЄРПН електронні копії податкових накладних, розрахунків коригування, які реєструються їх контрагентами-постачальниками. Під реєстрацію в ЄРПН підлягають всі податкові накладні, незалежно від суми ПДВ в одній податковій накладній [33].

Обов'язок зареєструватися платниками ПДВ доступний для осіб, загальна сума яких за операцією доставки оподатковуваних товарів та послуг згідно з ПКУ, нарахованих (сплачених) такій особі за останні 12 календарних місяців, не перевищує 1 млн. грн. (без ПДВ) [29].

Визначаючи базу оподаткування для операції з доставки товарів та послуг за ПКУ (виходячи із вартості контракту), слід мати на увазі, що вона не може бути нижчою від ціни придбання поставлених товарів та послуг, а база оподаткування операцій з постачання основних засобів не можуть бути нижчими за балансову (залишкову) вартість за даними бухгалтерського обліку, яка сформувалась на початок звітного (податкового) періоду, в якому виконуються такі операції (якщо

відсутній облік необоротних активів – на основі звичайної ціни), за винятком: товарів, послуг, ціни на які регулюються державою; газ, що постачається для потреб населення; електроенергія, ціна якої формувалася на ринку електроенергії [29].

Право на податковий кредит за надання послуг нерезидентом виникає в день, коли платник виписує податкову накладну на такі операції, за умови, що вона зареєстрована в ЄРПН [33].

Отже, суть податкового кредиту, якому надається перевага в той чи інший час або інший розвиток податкових відносин, залежить від податкової політики держави. Якщо держава воліє посилити фіскальну функцію податків, вона вибирає податок, при якому виникають відносини податкового кредиту, як пасивної форми і користується можливістю відкласти свої зобов'язання перед платниками податків. Якщо держава намагається посилити регуляторну функцію податків, доцільно використовувати активну форму податкового кредиту як різновиду пільгової відстрочки сплати податків, щоб використовувати суму податків для розвитку виробництва [29].

Висновки до розділу 2

Організація обліку розрахунків з постачальниками повинна забезпечувати: своєчасну реєстрацію документів щодо розрахункових операцій; виокремлення витрат, які пов'язані із придбанням інструментів та предметів праці; визначення реальної вартості придбаних засобів та предметів праці; відображення аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з постачальниками; своєчасне проведення інвентаризації дебіторської заборгованості або зобов'язань; своєчасне узгодження сум заборгованостей між постачальниками та покупцями.

Категорія податкового кредиту є подвійною, а саме відображає відносини між платниками податків та державою, а також між позикодавцями та позичальниками. Суть податкового кредиту, якому надається перевагу в той чи інший момент розвитку податкових відносин, залежить від того, яка податкова політика в державі. Правила та порядок створення податкового кредиту з ПДВ регулюються ПКУ розділом V ст. 198, 199 та 201.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ ТА СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

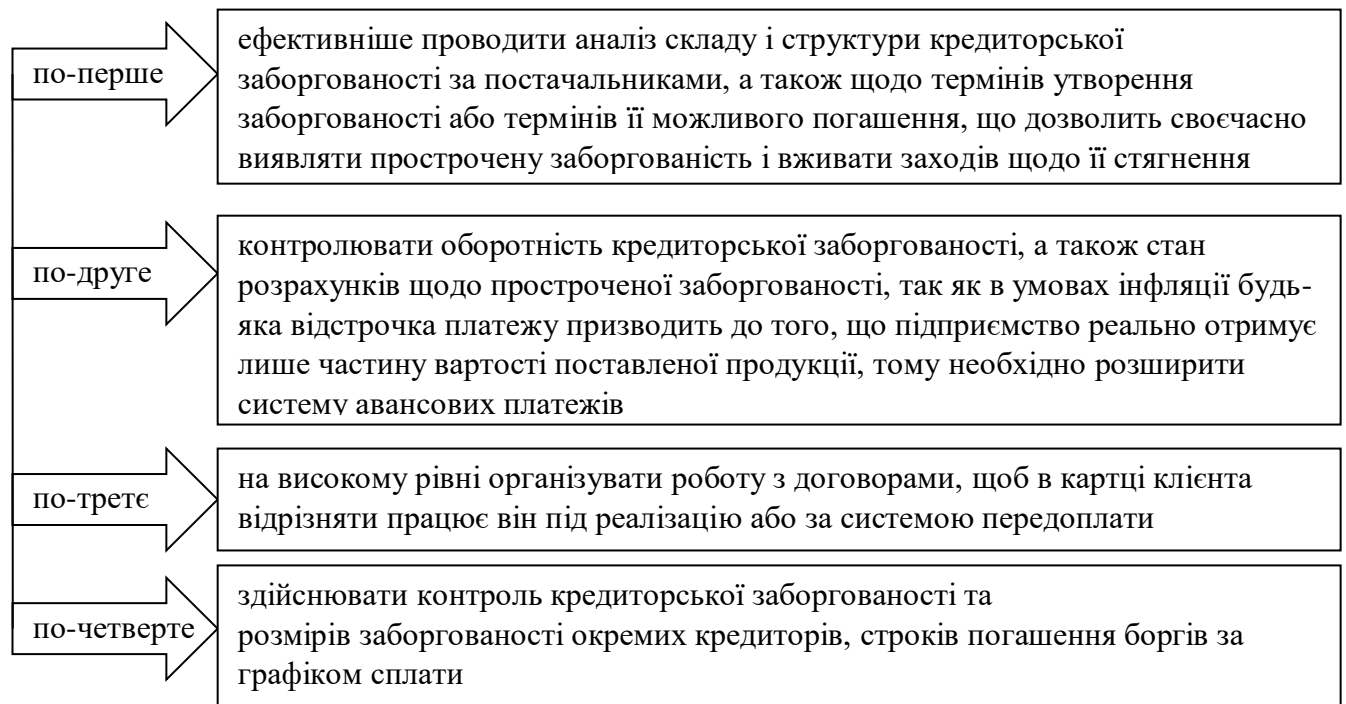
3.1. Механізм удосконалення облікового забезпечення розрахунків з постачальниками підприємства

У процесі здійснення господарської діяльності в кожного підприємства виникають розрахункові операції з постачальниками. Суб'єкти господарювання здійснюють безготівкові та готівкові платежі, вексельні платежі, а також бартерні операції. Покупці отримують запаси, товари та послуги від постачальників, і розрахунки з ними становлять більшість усіх розрахункових операцій в цілому. Тому, щоб уникнути порушень та зловживань під час розрахункових операцій, необхідно постійно контролювати їх виконання та відображати в бухгалтерському обліку, а також постійно удосконалювати даний процес.

У сучасних умовах ефективно організований облік розрахунків з постачальниками має значний вплив на фінансовий стан компанії. Адже в розрахункових операціях існує дебіторська заборгованість або зобов'язання, які потрібно чітко контролювати та постійно вдосконалювати його бухгалтерський облік, щоб запобігти простроченню дебіторської заборгованості та зменшити борг до безнадійного стану.

Недосконале врегулювання розрахунків з постачальниками може спричинити до значної суми кредиторської заборгованості, що в свою чергу призведе до погіршення фінансового стану компанії. Причинами можуть бути недосконале врегулювання розрахунків з постачальниками, а також необережність та шахрайство працівників. Неefективні та помилкові розрахунків з постачальниками та поява кредиторської заборгованості призводять до порушення ліквідності суб'єкта господарювання: чим вищий рівень поточних зобов'язань, тим нижчий рівень ліквідності.

На думку О. В. Лишиленка, з метою вдосконалення системи управлінського обліку платежів постачальникам, доцільно внести певні зміни, які він об'єднав у чотири напрямки (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Напрями удосконалення системи управлінського обліку розрахунків з постачальниками виділені О. В. Лишиленком [14, с. 240].

За раціональної організації управлінського обліку кредиторська заборгованість може бути додатковим і відносно дешевим джерелом ресурсів. Саме завдяки тому, як будуються відносини з постачальниками, встановлюються умови контракту, контролюються терміни поставки та оплати, а ефективність використання отриманих ресурсів залежить найбільшою мірою.

Для виконання цих функцій на великих підприємствах доцільно створити спеціалізований відділ кредитного контролю, який функціонує на основі принципу незалежності. У роботі відділу важливо поєднувати волю до підтримання ділових відносин з клієнтами з бажанням повернути борг.

Що стосується рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», як показує практика, він не дозволяє отримувати оперативну інформацію для управління фінансовими та розрахунковими операціями, оскільки не відображає заборгованість за кожним контрактом, не характеризує поточний борг, дата оплати яких ще не настала, і яка вже минула.

В табл. 3.1 наведено запропоновані Киян А.В., Ярмолюк О.Ф. [11] групування рахунків за умовами погашення боргу перед постачальниками.

Таблиця 3.1

Запропоновані рахунки обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками [11]

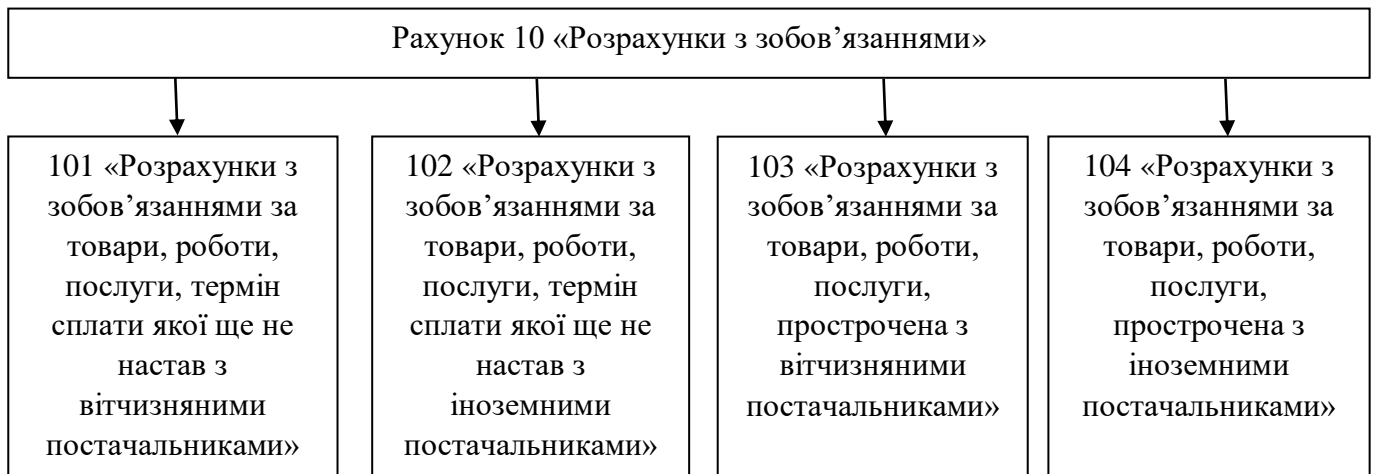
Рахунок обліку	Субрахунок першого порядку	Субрахунок другого порядку
1	2	3
63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	631.1 «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»
		631.2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»
		631.3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»
	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	632.1 «Заборгованість перед іноземними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»
		632.2 «Відстрочена заборгованість перед іноземними постачальниками»
		632.3 «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками»
	633 «Розрахунки з вітчизняними підрядниками»	633.1 «Заборгованість перед вітчизняними підрядниками, термін сплати якої ще не настав»
		633.2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними підрядниками»
		633.3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними підрядниками»
	634 «Розрахунки з іноземними підрядниками»	632.1 «Заборгованість перед іноземними підрядниками, термін сплати якої ще не настав»
		632.2 «Відстрочена заборгованість перед іноземними підрядниками»
		632.3 «Прострочена заборгованість перед іноземними підрядниками»
	635 «Розрахунки з учасниками ПФГ»	632.1 «Заборгованість перед учасниками ПФГ, термін сплати якої ще не настав»
		632.2 «Відстрочена заборгованість перед учасниками ПФГ»
		632.3 «Прострочена заборгованість перед учасниками ПФГ»

Погоджуємось із запропонованою групою рахунків на відповідність умовам погашення заборгованості перед постачальниками, оскільки таке групування рахунків поглибить внутрішній контроль за розрахунками з постачальниками та умовами оплати, а також сприятиме узгодженню інформації про товари постачання (види товарно-матеріальних цінностей, отриманих робіт та послуг).

Аналітичний облік ведеться окремо для кожного постачальника в перерахунку на кожен документ (рахунок-фактуру), який потрібно сплатити. Організація аналітичного обліку розрахунків з постачальниками повинна забезпечувати можливість отримання необхідних даних про: прийняті та інші розрахункові

документи, дата оплати яких ще не настала; виставлені векселі з терміном погашення; неоплачені рахунки-фактури за нефактурні поставки; непогашені рахунки; отримані комерційні позики [4].

Розглянувши напрями удосконалення системи управлінського обліку розрахунків з постачальниками, нами було запропоновано полегшити облік зобов'язань, що виникають за конкретними контрактами, ввівши в План рахунків додатковий позабалансовий рахунок 10 «Розрахунки з зобов'язаннями» (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Субрахунки до додаткового позабалансового рахунку 10 «Розрахунки з зобов'язаннями»

Таким чином, саме ці субрахунки полегшать роботу бухгалтерів, і немає необхідності аналізувати кожен контракт та вибирати рахунки для оплати 631 субрахунку, так як цей аналіз буде збиратись на позабалансових субрахунках - особливо для кожного контракту.

Ці позабалансові рахунки допоможуть контролювати зобов'язання, дати їх погашення, покажуть повну картину заборгованості за кожним контрактом, що дозволяє більш ефективно планувати розрахунки з постачальниками.

З метою вдосконалення бухгалтерського обліку з постачальниками та підрядниками М. Д. Біляк запропонував запровадити документ - «Реєстр документів для оплати», в якому зазначаються розрахунки постачальників та дати оплати, кінцевий баланс кожного рахунку. Зведений "Реєстр документів для оплати" відображає реєстр рахунків-фактур для кожного постачальника, а також включає

інформацію про те, що компанія сплачує, які умови оплати, а також відображає залишок по кожному рахунку-фактурі в кінці дня та включає зведену інформацію наприкінці місяця. Цей документ дозволяє контролювати розрахунки з постачальником та підрядником за певним рахунком [2, с. 25].

З метою запобігти фактам виникнення простроченої кредиторської заборгованості, сприянню ефективному контролю за своєчасним погашенням заборгованості підприємства перед постачальниками нами розроблено форма Аналітичної відомості розрахунків з постачальниками (табл. 3.2)

Таблиця 3.2

Аналітична відомість розрахунків з постачальниками

№ з/п	Постачальник Назва ТМЦ	Номер рахунку до сплати, дата Сума рахунку з ПДВ, грн	Термін оплати, дні	Відстрочена заборгованість, термін, дні				Прострочена заборгованість, термін рік, квартал (місяць), дні																Сума оплати з ПДВ, грн.	Сальдо по рахунку на кінець дня	Сальдо по рахунку накопичувально за місяць	Дата оплати
				20 __ рік				20 __ рік				20 __ рік				20 __ рік											
				I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV								
1	2	3	4																	5	6	7	8				
1																											
2																											
	Всього									x																	

Для поглиблення інформативності управлінського обліку про стан розрахунків з постачальниками необхідно використовувати наведену вище аналітичну відомість, яка включатиме борг кожного постачальника за контрактами, своєчасне та фактичне погашення боргу. Ця форма дає можливість встановити відповідність строків постачання товарно-матеріальних цінностей (виконання робіт) та своєчасність розрахунків з ними за кожен операцію.

3.2. Основні напрями удосконалення системи оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства

Сьогодні в Україні надзвичайно актуальне питання ефективного формування податкової системи залишається невирішеним. До проблеми оподаткування слід підходити комплексно, беручи до уваги як критично засвоєний закордонний досвід, так і національну специфіку, а також чітко визначені перспективи та напрями розвитку. Відсутність бачення перспектив, невизначеність пріоритетів, цілей та механізмів їх реалізації, за відсутності розвинених демократичних інститутів, верховенства права та громадянського суспільства, тобто шляху стихійного розвитку, унеможлиблюють побудову соціально орієнтована економіка.

Більшість вчених, висловлюючи думки щодо вдосконалення будь-якої частини процесу бухгалтерського обліку, вважають за необхідне спростити методологію бухгалтерського обліку. Що стосується розподільчих відносин у формі податків, то, на наш погляд, ця сфера бухгалтерського обліку на підприємстві є вирішальною та конкретною, і її вдосконалення спрямоване на поглиблення аналізу кожної бухгалтерської операції.

Наша власна позиція базується на тому, що правильність розрахунку з бюджетом, з одного боку, залежить від кінцевого фінансового результату господарської діяльності, а з іншого - забезпечує правильне формування централізованої готівки із використанням економічно економічних методів виправдана в інтересах усіх членів. Спроби реформувати бухгалтерський облік, мотивовані головним чином фіскальними потребами держави в період до прийняття ПКУ, призвели до виокремлення окремої бухгалтерської підсистеми як бухгалтерського обліку для цілей оподаткування.

Новий етап податкової системи, започаткований прийняттям ПКУ, характеризується зближенням і прагненням гармонізувати обидві підсистеми бухгалтерського обліку, що дало змогу закріпити бухгалтерську позицію в цьому регламенті як єдину інформаційну базу, тоді як дозволяючи створювати інформацію на цій основі, в тому числі для цілей оподаткування. Однак дослідження показує, що навіть після зближення доходів і витрат відповідно до норм бухгалтерського та податкового законодавства не вдалося уникнути всіх відмінностей - розрахунок

зобов'язань з податку на прибуток підприємств не був повністю стандартизований до бюджету [45].

Загалом, є підстави вважати, що податкове законодавство повинно визначати та регулювати, хто є платником податку, якими можуть бути різниці між фінансовою та податковою базою, яким чином слід сплачувати податки тощо [29].

Внесення багатьох змін до ПКУ [29] та прийняття певних правових актів вимагають подальших досліджень методу обчислення ПДВ. Інструкція № 291 [10] пропонує наступні субрахунки з метою сплати податку на додану вартість:

641 "Податкові платежі" - зведені дані про розрахунки з ПДВ;

643 "Податкові зобов'язання" - включати суму податкових зобов'язань при отриманні передоплати від контрагентів;

644 "Податковий кредит" - з метою врахування податкової пільги при здійсненні передоплати підрядникам [10].

Цей перелік рахунків не дозволяє розділяти операції за загальною та спеціальною системами оподаткування для цілей складання декларації за загальним та спеціальним режимом та для узгодження даних із цих декларацій з даними, сформованими в бухгалтерському обліку. Недоліками використання зазначеного набору рахунків в обліку ПДВ є наступні:

На рахунках 643 та 644 відображаються податкові зобов'язання та податкові кредити при здійсненні передоплати як за загальною, так і за спеціальною податковою системою. Отже, для належного заповнення податкових декларацій для кожного виду бізнесу за кожним із цих субрахунків субрахунки другого рівня повинні бути відкритими для загальної та спеціальної системи. Ця функція не включена в поточну нормативну підтримку для обліку ПДВ.

Податковий кодекс України [29], Порядком заповнення податкової накладної [33] і Постановою «Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість» [8] передбачають, що компанія може не визнавати податковий кредит, поки не отримає зареєстровану в Єдиному реєстрі податкових накладних правильно підготовлену податкову накладну. Право включати суми податку, включені до такої податкової накладної, зберігається у компанії протягом 180 календарних днів з дати виписки постачальником. Отже, на момент попередньої оплати або отримання товару, за відсутності зареєстрованої податкової накладної, компанія не може

підтвердити своє право на податковий кредит, тому сума ПДВ з вартості передоплати або придбання не може бути включена до Декларації з ПДВ за період, в якому відбувались такі операції. Не відображення непідтверджених сум податку окремо за кожним субрахунком для розрахунку з податковим кредитом спотворює дані про фактичну суму податкового кредиту, до якого підприємство має право зменшити свої податкові зобов'язання протягом звітного періоду.

Відповідно, для забезпечення групування бухгалтерських даних щодо розрахунку податкового кредиту доцільно відкривати аналітичні рахунки до субрахунку 644 «Податковий кредит» (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Пропонований перелік рахунків для обліку податкового кредиту

Код рахунку	Назва рахунку
644	Податковий кредит
644.1	<i>Податковий кредит за загальним режимом оподаткування ПДВ</i>
644.1.1	Підтверджений податковий кредит за загальним режимом
644.1.2	Непідтверджений податковий кредит за загальним режимом
644.2	<i>Податковий кредит за спеціальним режимом оподаткування ПДВ</i>
644.2.1	Підтверджений податковий кредит за спеціальним режимом
644.2.2	Непідтверджений податковий кредит за спеціальним режимом

Другою проблемою, яка виникає з першої та не вирішується на регуляторному рівні, є питання обліку непідтверджених податкових кредитів. Податковим законодавством України стверджують, що якщо рахунок-фактура не буде зареєстрований в Єдиному реєстрі податкових накладних протягом 180 календарних днів з дати виставлення рахунку-фактури ПДВ постачальником, покупець назавжди втрачає право на податкову пільгу. При цьому суму податку, відображену в бухгалтерському обліку, слід списати з рахунків непідтверджених податкових кредитів, однак Інструкція № 291 [11] не містить інструкцій щодо відображення такого списання на рахунках. Відповідно, ці суми доцільно списати відповідно до бухгалтерської звітності на витрати звітного періоду за операціями, переліченими в таблиці 3.4.

Запропонована процедура бухгалтерського обліку для непідтверджених сум податкового кредиту відповідає правилам НП(С)БО 16 "Витрати" [24], які визнають витрати або зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу.

Таблиця 3.4

Кореспонденція рахунків з обліку списання непідтвердженого податкового кредиту
у разі неодержання податкової накладної

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
1.Здійснено передоплату за мінеральні добрива	371	311	1200,00
2.Відображено податковий кредит із ПДВ за відсутності податкової накладної	641	644.1.2 644.2.2	200,00
3.Одержано мінеральні добрива від постачальника	208	631	1000,00
4.Здійснено закриття взаємних зобов'язань	631	371	1000,00
5. По закінченні 180 днів списано непідтверджений податковий кредит:			
5.1. Здійснено коригування податкового кредиту [методом «червоне сторно»]	641	644.1.2 644.2.2	200,00
5.2. Списано на витрати звітного періоду суму непідтвердженого податкового кредиту	949	371	200,00

Оскільки компанія зменшує свої податкові зобов'язання за рахунок податкового кредиту, який повинен бути сплачений до бюджету на основі загальної декларації з ПДВ або сплачений на спеціальний рахунок, остаточна втрата права на таку податкову пільгу насправді означає збільшення податкових зобов'язань підприємств.

Крім того, у будь-якому випадку зарахування на рахунок 31 "Рахунки в банках" являє собою зменшення активів (надходження грошових коштів), яке компенсується лише вартістю отриманих товарів / послуг без ПДВ (ніякого впливу на власний капітал, оскільки це конверсія активу - грошові надходження, витрати у витрати на послуги або інші види отриманих активів - у разі придбання основних засобів) та суми податкового кредиту, на яку компанія втрачає право, таке непродуктивне зменшення активів насправді тягне за собою зменшення власного капіталу. Використання рахунку 949 "Інші операційні витрати" для списання непідтверджених сум ПДВ пов'язано з тим, що податковий кредит зменшує податкові зобов'язання лише при використанні придбаних товарів / послуг у основних видах діяльності компанії, пов'язаних з виробництвом та наданням послуг. Отже, єдина альтернатива врегулюванню витрат на недоведений податковий кредит - використання рахунку 977 "Інші операційні витрати" - неприйнятна.

Для документування відображення цих операцій в бухгалтерському обліку підприємства щодо збільшення податкових зобов'язань та зменшення податкового

кредиту, існує відповідний розрахунок коригування податкових накладних, незалежно від того, що вони зареєстровані в ЄРПН. Документом, що дає право створювати бухгалтерські проводки з метою зменшення податкових зобов'язань та збільшення податкового кредиту, є розрахунок виправлень податкових накладних за умови їх реєстрації в ЄРПН [45].

Тому для забезпечення точного та повного відображення операцій в рамках загального та спеціального режимів ПДВ пропонується представити рекомендації щодо відображення операцій, що відбуваються на підприємствах згідно з Податковим кодексом, однак щодо них відсутні вказівки по їхньому обліку у Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Висновки до розділу 3

Як показує практика, рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" не дозволяє отримувати оперативну інформацію для управління фінансовими та розрахунковими операціями, оскільки не відображає заборгованість за кожним контрактом, не характеризує поточний борг, сплата якого ще не настала. Запропоноване групування субрахунків поглибить внутрішній контроль за розрахунками з постачальниками та датами платежів, а також допоможе узгодити інформацію про поставки (види ТМЦ, виконаних робіт та послуг).

Субрахунки 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податкові пільги» ускладнюються в практичній бухгалтерській діяльності, оскільки для кожного основного документа, на який оформляється оплата, відвантаження чи отримання товару, необхідно визначити, яка з подій сталася раніше а потім внести відповідні записи з використанням цих субрахунків або без них. Тому, беручи до уваги вищезазначене, з метою посилення аналітичного обліку до субрахунку 644 «Податковий кредит», ми пропонуємо відкрити наведені в роботі аналітичні рахунки. Це дозволить контролювати суму податкового кредиту, для якої немає (не зареєстровано в ЄРПН) або неправильно оформлених податкових накладних.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено узагальнення та запропоновано комплексне вирішення проблеми щодо організації обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками підприємства. Найбільш вагомими результатами дослідження, які характеризують наукову новизну й особистий внесок автора, полягають в наступному:

1. Вивчення теоретичних аспектів розрахунків з постачальниками дозволяє зробити висновок, що вони виникають при здійсненні договірних відносин, які опосередковують процес придбання. Але, досить часто під процесом постачання розуміють доставку та придбання цінних предметів. Вони реалізуються як у готівковій, так і в безготівковій формі; вони стосуються короткострокових зобов'язань суб'єкта господарювання та відображаються за належною сумою у розмірі не дисконтованої суми грошових коштів або їх еквівалентів, що підлягають сплаті. Порядок і форми розрахунків між постачальниками та підрядниками вказані в договорах (безготівкові, готівкові, бартерні, купівля в кредит або передплата). Розрахунки між підприємствами є важливою основою виконання зобов'язань, основною формою реалізації товарно-грошових відносин.

2. Економічний механізм відносин з постачальниками є невід'ємною частиною господарської діяльності, що визначає майно, оренду, виробництво, фінансові відносини між підприємствами та дає можливість економічної діагностики платежів постачальникам у з метою забезпечення реалізації своїх економічних інтересів.

Важливими питаннями системи управління на підприємстві є раціональний підбір партнерів для постачання необхідної кількості товарно-матеріальних цінностей та оптимізація виплат за них та їх розрахунки.

3. Організація обліку розрахунків з постачальниками повинна забезпечувати: своєчасну реєстрацію документів щодо розрахункових операцій; виокремлення витрат, які пов'язані із придбанням інструментів та предметів праці; визначення реальної вартості придбаних засобів та предметів праці; відображення аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з постачальниками; своєчасне проведення інвентаризації дебіторської заборгованості або зобов'язань; своєчасне узгодження сум заборгованостей між постачальниками та покупцями.

4. Як показує практика, рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" не дозволяє отримувати оперативну інформацію для управління фінансовими та розрахунковими операціями, оскільки не відображає заборгованість за кожним контрактом, не характеризує поточний борг, сплата якого ще не настала. Запропоноване групування субрахунків поглибить внутрішній контроль за розрахунками з постачальниками та датами платежів, а також допоможе узгодити інформацію про поставки (види ТМЦ, виконаних робіт та послуг).

5. Категорія податкового кредиту є подвійною, а саме відображає відносини між платниками податків та державою, а також між позикодавцями та позичальниками. Суть податкового кредиту, якому надається перевагу в той чи інший момент розвитку податкових відносин, залежить від того, яка податкова політика в державі. Правила та порядок створення податкового кредиту з ПДВ регулюються ПКУ розділом V ст. 198, 199 та 201.

6. Субрахунки 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податкові пільги» ускладнюються в практичній бухгалтерській діяльності, оскільки для кожного основного документа, на який оформляється оплата, відвантаження чи отримання товару, необхідно визначити, яка з подій сталася раніше а потім внести відповідні записи з використанням цих субрахунків або без них. Тому, беручи до уваги вищезазначене, з метою посилення аналітичного обліку до субрахунку 644 «Податковий кредит», ми пропонуємо відкрити наведені в роботі аналітичні рахунки. Це дозволить контролювати суму податкового кредиту, для якої немає (не зареєстровано в ЄРПН) або неправильно оформлених податкових накладних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
2. Біляк М. Д. Управління кредиторською заборгованістю підприємств. *Фінанси України*. 2008. № 12. С. 24-36.
3. Візіренко С.В., Самойлова О.М. Удосконалення обліку ПДВ в системі електронного адміністрування у роздрібній торгівлі лікарськими засобами. *Трансформація обліково-інформаційної політики та гармонізація фінансової звітності, аналізу і аудиту в умовах євроінтеграції* : колективна монографія за ред. Н. М. Левченко, Ж. К. Нестеренко. ЗНТУ. Запоріжжя: Кругозір, 2015. С. 279-294.
4. Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2009. № 5. С. 40–44.
5. Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2009. № 5. С. 40-44.
6. Демченко Я. М., Прохорова В. М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз*. 2014. Вип. 1. С. 96-108.
7. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. №569 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-%D0%BF>.
9. Жидяк О. Р. Вдосконалення системи оподаткування підприємницьких структур аграрної сфери. *Ефективна економіка*. 2013. № 6.
10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

11. Киян А. В., Ярмолюк О. Ф. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Молодий вчений*. 2015. № 9(1). С. 77-80.
12. Коблянська І. О., Коблянська Г. Ю., Гребенчук Ж. В. Методика обліку і аудиту розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. *Modern economics*. 2017. № 3. С. 78-87.
13. Ліхоносова Г.С., Марченко В.С. Проблемні аспекти організації обліку платників податку на додану вартість. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4 (12). С. 49-53.
14. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник/ [3-тє вид., переробл. і доп.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. 670 с.
15. Луценко І., Єрошкіна О. Порядок нарахування податкового кредиту по ПДВ при розрахунках з постачальниками і підрядниками. URL: <https://cutt.ly/jkuXOSZ>
16. Люшненко О.А. Економічна сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Бухгалтерський облік, контроль та аудит: теорія і практика: додаток 5 до журналу № 2 «Економіка, облік, податки в суспільстві»*, Науковий збірник. Вип. 8. Житомир: ПП «Рута», 2018. С. 36-39
17. Маркус О. В., Романюк І. О. Напрями удосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками як інструмента контролю платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 5.
18. Мартиненко О.В., Малахова А.В. Основні тенденції та перспективи розвитку обліку податку на додану вартість. *Вісн. ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2013. Т.18. Вип.2/1. С. 26-29.
19. Матюха В.І., Мисака Г.В. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. *Молодий вчений*. 2018. № 1(53). С. 930-932.
20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
21. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія. К.: Видавничий центр «Академія». 2002. Т. 3. 952 с.
22. Мушинський В. В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід.

Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. № 1 (22). С. 263-279.

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р. № 237 URL: <http://www.dtkk.com.ua/debet/ukr>

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

25. Облікове забезпечення оподаткування сільськогосподарських товаровиробників : навч. посіб. ; за ред. Метелиці В.М., Мельничука Б.В. - 4-те вид., доповн. і переробл. К: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2015. 196 с.

26. Очеретько Л.М., Підлужна О.В. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку розрахунків з податку на додану вартість. *Сталий розвиток економіки.* 2013. № 3 (20). С. 270-273.

27. Панчук А. Генезис категорії "податковий кредит". *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету.* 2011. № 4. С. 23-31.

28. Погрібна О. П., Матвєєва-Алексєєва В. В. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками запасів на агропромислових підприємствах. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки).* 2013. № 1(3). С. 186-192.

29. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

30. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Мінфіну України від 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text>

31. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

32. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

33. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: наказ Міністерства фінансів України від 22.09.2014 р. №957 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1235-14>.

34. Рабешко, В. Сутність, значення, форми розрахунків з постачальниками і підрядниками. Проблеми економіки України : зб. наук. пр. / редкол. : М. С. Пушкар, Я. В. Мех, В. З. Семанюк., І. Д. Голяш ; відп. за вип. М. С. Пушкар. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. Вип. 18. С. 201-205.

35. Ревизюк І. М., Калюга Є. В. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси* . 2013. Вип. 10(4). С. 185-190.

36. Рибіна Л.А. Роль безготівкових розрахунків в поліпшенні фінансового становища підприємств. *Вісник Сумського сільськогосподарського інституту. Науково-методичний журнал*. Вип.1. - 2012. - С.155-157.

37. Сторожук Т.М. Елементи облікової політики підприємства щодо зобов'язань. *Збірник наукових праць Ірпінської фінансовоюридичної академії (економіка, право)*. 2013. Вип. 2. С. 66-71.

38. Строкович Г. В. Принципи взаємодії підприємства з постачальниками та покупцями. *Економічний часопис-XXI* . 2013. № 9-10(1). С. 64-66.

39. Ступак І. О. Стратегічні аспекти формування взаємовідносин із постачальниками. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2010. № 690: Логістика. С. 453–457

40. Сук Л. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками та з учасниками. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2010. № 20. С. 31–39.

41. Тарасова О.В., Курдасова Н.О. Питання організації обліку розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2020/59_2020/29.pdf

42. Управління взаємовідносинами з постачальниками URL: <https://cutt.ly/YkdZjEO>

43. Хаврук В. О. Основні аспекти якості ланцюга постачання. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2012. Вип. 9. С. 223-228.

44. Хазанюк А.М. Вдосконалення обліку розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. URL: <http://www.naub.oa.edu.ua>

45. Царук, Н. Г. Удосконалення обліку податку на додану вартість у підприємствах галузі овочівництва. *Економіка АПК*. 2015. № 11. С. 58-66
46. Чубенко О. В. Аналіз кредиторської заборгованості. *Економіка. Фінансові відносини*. URL: <http://www.rusnauka.com/Economics.htm>.
47. Шемаєва Л.Г. Управління стратегічною взаємодією підприємств з постачальниками. *Регіональна економіка*. 2007. № 2. С. 277-278.
48. Шот А., Платонова Ю. Проблеми та напрями вдосконалення обліку розрахунків за податком на додану вартість на підприємствах України. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 2. С. 151-160.
49. Югас Е.Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf
50. <https://zakon.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Законодавства Верховної Ради України.

Додатки